

Ljudska PRAVICA

«LJUDESKA PRAVICA»
USTANOVljena 1. OKTOBRA
1944 - MED NARODNOOSVO-
BODILNO BORBO JE IZBA-
JALA KOT 16-DNEVNIK IN
TEDNIK OD OSVOSODITVE
DO 1. JUL 1953 KOT DNEV-
NIK NATO PA KOT TEDNIK
- OD 1. JUNJA 1955 IZBAJA
V REDAKCIJSKI POVEZANO-
STI S «BORBO».

MLADEN IVEKOVIČ V GENERALNI SKUPŠČINI OZN

PROTI VMEŠAVANJU V MADŽARSKO ZADEVO toda obisk Hammarskjölda v Budimpešti bi imel ugodne posledice

Generalna skupščina OZN zahteva od Sovjetske zveze takojšen umik njenih čet z madžarskega ozemlja

New York, 12. dec. (Reuter). Generalna skupščina OZN je sinoči nadaljevala razpravo o Madžarski. Avstrijski delegat Franz Matsch je predlagal novo resolucijo o Madžarski. Generalni sekretar OZN naj bi bil pooblaščen, da bi neutegoma in v vsemih sredstvih, ki so na razpolago, dosegel konstruktivno ureditev, slemenjo na načelnih ustanovnih listinah OZN. V tej zvezi naj bi se pogajal z vsemi članicami OZN, ki bi lahko pripomogle k uspehu njegovega poslanstva, ter naj bi potem o njem do 21. decembra poročal Generalni skupščini.

V razpravo o položaju na Madžarskem je posegel tudi jugoslovanski delegat dr. Mladen Iveković, ki je dejal:

Za jugoslovansko vlado je bilo madžarsko vprašanje vselej predvsem vprašanje pravic in koristi madžarskega naroda samega. To nas seveda nikakor ne obvezuje, da ne gledamo na dogodke, ki so se odigrali na Madžarskem, v najširših okvirih mednarodne stvarnosti. Mi smo v načelu proti sleherni obliki tujega vmešavanja v notranje zadeve kake države in prav tako smo bili proti temu tudi v primeru Madžarske. Hkrati nismo nikoli sprejeli teorije, po kateri je bil boj madžarskega naroda samo prehodna zabloda enega dela prebivalstva, ki so jo izvajali plačani agenti iz tujine. Prepričani smo, da je šlo za boj vsega naroda ali vsaj njegove velikanke večine proti režimu zatiranja.

Dovolite mi, gospod predsednik, da povem nekaj besed glede dogodkov, ki so značilni za zadnjo fazo razvoja. Ti dogodki niso takšni, da bi zmanjšali zaskrbljenost, ki jo je povzročil položaj v tej nesrečni državi po vsem svetu. Mi smo večkrat, in tega se nedvomno vsi spominjajo, izrazili upanje, da bomo kmalu videli, da se bodo dogodki na Madžarskem začeli razvijati v ugodni smeri. Naša delegacija je posebej izrazila upanje, da bo Kadarjeva vlada izpričala, da je sposobna strniti široke sloje prebivalstva okrog programa, ki ga je bila razglasila ob svoji ustanovitvi, da bo ugodila zakonitim zahtevam prebivalstva in da se bodo prav tako kmalu začela pogajanja o umiku sovjetskih čet. Naše pričakovanje kot tudi pričakovanje več drugih delegacij pa se žal ni uresničilo, kakor so to pokazali dogodki, ki so se odigrali potem.

Glede na najnovejšo dogodka na Madžarskem je Iveković v svojem govoru dejal: »Mi obžalujemo, da so krenili dogodki na Madžarskem v zares vznemirljivo smer. Ugotoviti moramo, da so določene težnje, ki bi hotele izbrabiti ta položaj na način, ki bi ga samo še poslabšal. Ta težnja je že dokaj jasno prišla do izraza med našo sedanjo razpravo in v zdi se nam, da je v določeni meri spet oživilo vzdusje, o katerem smo menili, da ga je konec hkrati s »hladno vojno« in ki so ga oteževali tako z ene kot z druge strani. Te težnje so se nam zdele enako nevarne.

Na drugi strani čuti moja delegacija potrebo, da izrazi svoje obžalovanje, ker je madžarska delegacija sklenila zapustiti Skupščino. Čeprav je razprava pogostokrat potisnila manjšino v tej skupščini v nezaviden položaj in so bili celo nedopustni proceduralni in govorniški izpadi proti njej, vendarle sodimo, da odtodnost madžarske delegacije zdaj ko obravnavamo madžarsko vprašanje ne bo prispevala h konstruktivni razpravi.

Jugoslovanska delegacija vendarle sodi, da mora OZN odigrati koristno in konstruktivno vlogo v zvezi s položajem, ki je nastal sprito dogodkov na Madžarskem.

VREMENSKA NAPOVED

Za četrtek, 13. decembra deloma oblačno, po kotlinah zameteno. Temperature ponoči med -1 in -2, čez dan do +4. V Primorju do 10 stopinj C.

Področje visokega zračnega pritiska se je oslabilo pomaknilo nad Balkan. Atlantske frontalne mornje se v valovih pomikajo preko zahodne Evrope proti vzhodu.

Tu mislimo zlasti na tako važno poslanstvo, kot je bilo poverjeno našemu generalnemu sekretarju. Moja delegacija je že pojasnila, zakaj se ji zdi umestno, da bi generalni sekretar v kratkem obiskal Budimpešto. Prepričani smo, da bi tudi takšen obisk ugodno vplival na položaj na Madžarskem in da bi pripomogel k temu, da bi zmanjšali čedalje večjo zaskrbljenost, ki jo je povzročil ta položaj. Nam se je celo zdelo, da je po izmenjavi gledišč med generalnim sekretarjem in madžarskim zunanjim ministrom madžarska vlada pripravljena privoliti v obisk g. Hammarskjölda. To nas je napolnilo, da smo glasovali proti resoluciji, ki je bila predlagana. Zdjaj z obžalovanjem ugotavljamo, da generalni sekretar doslej ni prejel nobenega odgovora na pametno pobudo glede datuma svojega obiska. Če bi sprejeli to pobudo, bi potekale naše razprave tukaj nedvomno v bolj prijetni smeri.

V luči teh obravnjav je moja delegacija proučila razne predloge, ki so nam jih stavili. V tem okviru bomo prav tako proučili avstrijsko resolucijo. Kar zadeva madžarsko 20. dežel, ne verjamemo, da bi ugodno vplivala na mednarodni položaj ali pa na potek dogodkov na Madžarskem. Zdi se nam, da bi utegnili prejšnje povečati kot pa zmanjšati napevost in je potemtakem ne moremo podpreti. Predlog Burme, Cejlona, Indije in Indonezije pa se nam zdi nesporno bolj konstruktivni. K nekaterim njegovim delom nimamo sploh ničesar pripomniti. Vendar pa moja delegacija ni prepričana, da bi bil njegov končni vpliv v sedanjih okoliščinah prav tisti, ki si ga prizadevajo doseči štiri delegacije. Zato je moja delegacija prisiljena, da se vzdržati glasovanja o tem osnutku resolucije.

Dr. Iveković je potem v zvezi z nekaterimi govoricami in tolmačenji o madžarskih beguncih skupščino s stališčem jugoslovanskih

ske vlade o tem vprašanju ter z uradnimi jugoslovanskimi poročili, ki so bila objavljena o madžarskih beguncih.

Tudi danes popoldne se je razprava o Madžarski nadaljevala. Ukrajinski delegat Palamarčuk je izjavil, da je brezpogojno potrebno, da SZ pomaga LR Madžarski v njenem boju proti »tujim in domačim reakcijam«. Če ne bi bilo te intervencije, bi tu po njegovih besedah zasejali kal vojne v Srednji Evropi. Obtožil je radio »Svobodno Evropo«, da je odigral »temno vlogo« v madžarskih dogodkih.

Med razpravo je delegat SZ vložil pritožbo pri predsedniku Skupščine zaradi »subverzivnega delovanja ZDA v Vzhodni Evropi«. Sovjetska delegacija je zahtevala, naj bi to vprašanje prišlo na dnevni red Generalne skupščine. Ameriški resoluciji, ki zahteva, naj OZN obsodi SZ zaradi akcije na Madžarskem, so se pridružile še Turčija, Španija in Kolumbija. Burmanski delegat Pe Kin je dejal, da ni moč razumeti, kako more kaka država zavrniti obisk generalnega sekretarja OZN. Podprl je osnutek resolucije 20. dežel. Potem so sporočili, da je bil operativni del predloga štirih azijskih dežel predložen kot amandma k resoluciji 20. dežel. Ta amandma zahteva, naj Skupščina naroči generalnemu sekretarju, naj ukrene vse, kar smatra za potrebno v zvezi z madžarskim vprašanjem.

Na večerni seji so glasovali o resolucijah v zvezi s položajem na Madžarskem. Skupščina je najprej z večino glasov odklonila amandmaje, ki so jih predlagale delegacije Indije, Indonezije in Cejlona.

Nato je Skupščina izglasovala predlog resolucije 20 držav, za katerega se je izreklo 55 dežel, medtem ko jih je 8 glasovalo proti, 13 pa se jih je vzdržalo glasovanja. Resolucija zahteva, naj SZ nujno sprejme ukrepe za umik svojih čet z madžarskega ozemlja.

Umik naj bi potekal pod nadzorstvom opazovalcev OZN. Resolucija zahteva nadalje od generalnega sekretarja, naj podvzame vse ukrepe, ki bi utegnili biti koristni in potrebni za rešitev madžarskega vprašanja.

Seja je bila nato zaključena in sklicana prihodnja za jutri popoldne.

Mednarodne varnostne sile OZN prihajajo v Port Said

Pospešen umik napadalcev

bo omogočil čimprejšnji začetek obnavljajalnih del na Sueskem prekopu

Kairo, 12. dec. — Umik francoskih in angleških čet s področja Sueskega prekopa bo kmalu končan, čete OZN pa se počasi pomikajo severno od El Kapa proti vzhodu. Težke vojne potrebščine so že poslali iz Port Saída, zdaj pa pošiljajo še srednje. Zato v Kairu menijo, da bi utegnili biti umik končan pravčasno, namreč do 15. decembra, nikakor pa še 21. decembra, kakor so se začele širiti vesti iz Port Saída. Port Said bo v celoti v rokah čet OZN ob odhodu zadnjega okupatorskega vojske. Hkrati pa bo prišlo v mesto kakih 2000 egiptovskih policistov iz Ismailije, ki bodo skupaj s četami OZN in egiptovskim guvernerjem ukrenili vse potrebno za popolno normalizacijo življenja in pripravili dela za obnovo mesta.

Po umiku napadalnih čet se bo začelo čiščenje Sueskega prekopa in enote OZN se bodo pripravile, da bodo takoj po 20. decembru odrinile na Sinaj oziroma na demarkacijsko črto med Izraelom in Egiptom. Kolikor je bilo moč doslej zvedeti, poveljstvo čet OZN še nima natančnih podatkov o gibanju izraelskih čet ne o črti, na kateri so zdaj razvrščene. Iz zahodnih virov so začele krožiti vesti, po katerih se izraelske čete umaknile mestoma za celih 200 km vzhod-

no od prekopa. Zato je tembolj nujno urediti nadaljnje prodiranje jugoslovanskih enot OZN, ki so že na Sinajskem polotoku, in njihovo hitrejšo prodiranje proti Gazi in El Arisu. Sodeč po nekaterih egiptovskih vesteh, ki pa niso potrjene, so že končane priprave, da bi del teh enot prepeljali po morju v El Aris.

Medtem je prišla vest, da so egiptovske inženirske enote dogradile prenosni 80-tonski most čez Sueski prekop pri El Kantari. S tem je praktično urejeno vprašanje prehoda ondotnih čet na Sinajski polotok ter prevoza njihove obojevo kakor tudi njih preskrbe. Egiptovski časniki poročajo, da operira skupina egiptovskih vojaških inženirjev tudi na tistih področjih Sinaja,

ki so jih izraelske čete zapustile, da popravila tam ceste in telefonske napeljave ter čisti mintska polja.

General Burns je od egiptovskih oblasti zahteval, naj popravijo ceste na Sinajskem polotoku, potrebne četam OZN. Danes se je napolnil general Burns v svoj novi štab El Balah v neposredni bližini jugoslovanskega taborišča Omar. Že včeraj je prisel v El Balah tudi podpolkovnik Ribarič, ki je bil imenovan za načelnika personalnega oddelka Burnsovega štaba. V El Balahu se muči tudi polkovnik Vojvodić, ki zastopa Jugoslavije v štabu OZN. Tako je vse osrednje vodstvo čet OZN preneseno v El Balah.

Falk Dizdarević

Varnostni svet za sprejem Japonske v OZN

New York, 12. dec. (AP). Danes se je sestal Varnostni svet OZN. Na dnevnem redu je bil sprejem Japonske in LR Mongolije v OZN.

Takoj ob začetku razprave je perujski delegat predlagal resolucijo za sprejem Japonske v OZN. Tudi iranski in ameriški delegat sta se izrekla za to.

Sovjetski delegat Soboljev je izjavil, da bo glasoval za sprejem Japonske v OZN. Jugoslovanski delegat Mladen Iveković je potem izrazil zadovoljstvo, ker bo, kot kaže, zmagala v svetu enotnost mišljenj. Francoski delegat Broustra je prav tako pozdravil sprejem Japonske in pripomnil, da je Japonska opravila z minulimi napakami in da je Francija navezala zelo prijateljske stike s to državo. Varnostni svet je nato soglasno sprejel perujski predlog.

Predsednik Varnostnega sveta je nato sporočil, da je prejel od mongolskega zunanjega ministra brzojavko, ki pravi, da pričakuje LR Mongolija pravilno odločitev glede njenega sprejema v OZN. V brzojavki je rečeno, da je prošnja LR Mongolije že deset let pred OZN. Mongolski minister izraža upanje, da bodo člani Varnostnega sveta pokazali popolno razumevanje za mongolsko prošnjo.

V razpravi o sprejemu LR Mongolije v OZN je govoril sovjetski delegat Soboljev, ki je rekel, da je bila Mongolija dolgo zapostavljena ter da je kuomin-tanski veto dvakrat preprečil njen sprejem. Predlagal je resolucijo o sprejemu LR Mongolije v OZN, ki so jo podprli delegati Jugoslavije, Irana in Perua. Na glasovanju je nato Varnostni svet s 4 glasovi (SZ, Jugoslavija, Iran in Peru) proti dvema glasovoma in pri petih vzdržanih zavrnil predlog o sprejemu LR Mongolije.

Vodja delegacije Petar Stambolić ter člana Veljko Vlahović in Lidija Senturc so že v Rimu na kongresu KPI.

Delegacija ZKJ odpotovala v Italijo

Beograd, 12. dec. (Tanjug). Nočoj so iz Beograda odpotovali člani delegacije Zveze komunistov Jugoslavije na desetdnevni obisk Komunistični partiji Italije. V Italijo so odpotovali Lazar Koliševski, Cvjetan Mijatović in Stevan Doronjski, v Zagrebu pa sta se jim pridružila Anka Berus in Nikola Sekulić.

Francoska ratifikacija posarskih sporazumov

Pariz, 12. decembra (Tanjug). — Zbornica je nočoj s 354 glasovi proti 225 ratificirala sporazume med Zahodno Nemčijo in Francijo o Posarju. Pogajanja o premo-govniku Warndtu se bodo med obema državama še nadaljevala.

Vzvišene naloge varnostnih sil OZN

New York, 12. dec. (Reuter). Generalni sekretar OZN Hammarskjöld je danes poslal posebno poslanico pripadnikom varnostnih sil OZN v Egiptu. Hammarskjöld poudarja, da so mednarodne varnostne sile nekaj novega v zgodovini sveta. Njih naloge je služiti pod okriljem OZN miru in pravici. V resnici predstavljajo fronto moralnih sil vsega sveta in uživajo podporo milijonov ljudi v vseh deželah. »Uspeh mednarodnih sil utegne znova vplivati ne le na sedanji položaj, marveč tudi na takšno ureditev na svetu, na katero bomo lahko nekoga dne ponosni.«

POLITIKA IN STRATEGIJA dežel Atlantske zveze

Spaak lavira med »idealisti« in »ciniki« v odnosih do OZN
Razprava o nevojaških vprašanjih

Pariz, 12. dec. (Reuter). Glavni govornik na sinočnji seji Sveta Atlantske zveze je bil belgijski zunanji ministar Spaak, ki je poudaril, da je treba ne le preprečiti vojno, marveč tudi brezpogojno doseči, da bi svet spoštoval načela mednarodnega prava. »Zdjaj je nujno,« je rekel, »postaviti se na srednje stališče, ki bi bilo med tistimi stališči, ki se zavzemajo za »idealistično tezo« o podpori OZN, in stališči, ki zagovarjajo večših celo »cinična sredstva« za urejanje vprašanj.« Govoril je tudi grški minister Averof, ki je, kakor je bilo moč zvedeti, načel v svojem govoru ciprsko vprašanje. Nato je turški ministerski predsednik Menderes obrazložil gledišče svoje vlade o možnosti, da bi povežali Atlantsko in Bagdadsko zvezo. Govorili so še danski ministerski predsednik Hansen, nizozemski zunanji minister Luns in portugalski zunanji minister Cunja.

Po seji se je minister Dulles znova sestel z Selwynom Lloydom. V glavnem sta govorila o vprašanjih, ki se nanašajo na Atlantsko zvezo.

Danes je imel Svet zunanjih ministrov Atlantske zveze dve seji. Zvečer je začel obravnavati poročilo »Odbora treh« o možnosti, da bi se razširila dejavnost Zveze tudi na nevojaške probleme. Turški predstavnik je predložil Svetu ministrov dokumente o »nestabilnosti na Bližnjem vzhodu« in vztrajal na zahtevi, naj bi v okviru Atlantske zveze v prihodnje praktičirali metodo predhodnih posvetovanj o vprašanjih, ki se teritorialno ne nanašajo na vojaško področje. Tudi kanadski zunanji minister Pearson je govoril o položaju na Bližnjem vzhodu in

rekel, da »ne namerava znova objaviti anglo-francoske akcije proti Egiptu, marveč da želi gledati v prihodnost. Nemški minister Brentano je pojasnil gledišče nemške vlade o dogodkih v Vzhodni Evropi. Poudaril je zlasti pomen, ki ga ima vprašanje združevanja Nemčije za svetovni mir sprito jasnih dokazov, da preživlja »sovjetski blok globoko krizo«. Po Brentanovem mnenju so dogodki na Poljskem in na Madžarskem važen opomin.

Na popoldanski seji so se ministri sporazumeli, da bodo opustili splošno debato in začeli proučevati poročila »Odbora treh« o

možnosti, da bi se razširilo sodelovanje med včlanjenimi deželami tudi zunaj vojaških problemov. Poročilo ugotavlja, da se je večina dežel izrekla proti preobrazbi Atlantske zveze v organ gospodarskega sodelovanja. Ameriški državni sekretar Dulles je rekel, da je sovjetska propaganda zmeraj črpala prednosti iz tega, ker so zahodne države odkrito obravnavale svoje nesporazume. Zato je ameriška delegacija podprla poročilo »Odbora treh« in vztrajala na potrebi po ustanovitvi »svetovne enotnosti zahodnega sveta« v obrambi njegovih življenjskih koristi.

POSVETOVANJE KOMUNISTOV KOPRSKEGA OKRAJA

Več prizadevnosti skozi vse leto

Portorož, 12. dec. Namen dvodnevnega posvetovanja komunistov koprškega okraja, ki se je tu začelo danes popoldne, je dvojni: kritično potkov letošnje februarke konferenec Zveze komunistov ter zanesljivo izpolnjevanju velikih nalog v

Posvetovanja se razen približno 300 članov organizacij in komitejev Zveze komunistov iz vsega okraja udeležujejo tudi član izvršnega komiteja Zveze komunistov Slovenije Vlado Krivic, član CK ZKS Branko Babič, sekretar Okrajnega komiteja ZKS za gorški okraj Tine Remškar, zastopnik JLA podpolkovnik Jože Jakomin in generalni konzul FLRJ v Trstu Mitja Vošnjak.

Potem ko so zbrane komuniste priščno pozdravili portoroški pionirji, je sekretar OK ZKS v Koprju Albert Jakopič-Kajtmir pre-

bral svoje uvodno poročilo, v katerem je med drugim poudaril naslednje:

Okrajni komite je za razpravo pripravil izčrpana poročila o organizacijskih in političnih vprašanjih, o razvijanju socialističnih elementov v kmetijstvu in o družbenem upravljanju zato, ker meni, da so to osnovni problemi, katerih pravilno reševanje more priti dovoljne uspehe za hitrejšo napredovanje v vseh smereh graditve.

Da pa bi bila podoba sedanjih razmer v okraju popolnejša, kaže

navesti tudi nekaj podatkov o izpolnjevanju letošnjega družbenega plana. Tako je vrednost bruto proizvoda dosegla v prvih devetih mesecih letos nad 27 milijard in pol dinarjev, vtem ko bo do konca leta predvidoma narasla skupaj na 38 milijard 741 milijonov in bo letni plan izpolnjen do višine 98 %. Vrednost družbenega proizvoda tritretletja pa znaša 6,5 milijard dinarjev, a do konca decembra bo prejkone nanasla na skupaj 9 milijard 146 milijonov ter bo plan preseženo za 2 %.

Ti podatki razkrivajo, kako neutemeljene so bile razne »teorije« o prenapetem letnem okrajnem družbenem planu, o prevelikih zahtevah v smeri varčevanja, odkrivanju rezerv in podobno. Plan bo namreč skorajda do-

(Nadaljevanje na 2. strani)

DELO ODBOROV ZVEZNE LJUDSKE SKUPSCINE

Družbeni plan za leto 1957

bodo sprejeli do konca letošnjega leta

Beograd, 12. dec. (Tanjug). Danes dopoldne je začel delo odbor za gospodarstvo Zveznega sveta Zvezne ljudske skupščine, ki bo na več sejah obravnaval osnutek družbenega plana za prihodnje leto. Odbor bo prej razpravljal o osnovnih določilih plana in o predlogih, ki so jih dali v tej zvezi poslanci v razpravi na zadnjem zasedanju Skupščine. Razen tega bo odbor na prihodnji seji razpravljal o odgovorih predstavnika Zveznega izvršnega sveta na vprašanja, ki so jih bili prej zastavili člani odbora v zvezi s planom za leto 1957.

Po razpravi o poročilih odbora za investicije in pododboru za proračunska vprašanja, kakor tudi po razpravi o predlogih ljudskih poslancev bo odbor bržkone že prihodnji teden začel proučevati prvi osnutek plana za leto 1957.

Potem ko je določil dnevni red, je odbor nadaljeval delo ob petih popoldne.

Odbor za gospodarstvo Zveznega sveta Zvezne ljudske skupščine je na svoji dopoldanski seji razpravljal o vprašanju procedure v zvezi s pripravo družbenega plana za leto 1957.

Ker Zvezni izvršni svet še ni sprejel osnutka družbenega plana, je sklenil odbor začeti razpravo o posameznih gospodarskih panogah na podlagi prejšnje raz-

prave na plenarnih sejah Skupščine in na podlagi gradiva, ki je bilo dostavljeno ljudskim poslanecem. Po sprejetem programu je odbor danes popoldne razpravljal o gradbeništvu in industriji. Naslednji trije dnevi bodo posvečeni razpravam o prometu, obrti, trgu in cenah, osebni potrošnji, trgovini, kmetijstvu, gozdarstvu in investicijski politiki. Sejam odbora bodo prisostvovali tudi predstavniki Zveznega izvršnega sveta in gospodarskih zbornic, ki bodo obravnavali svoje stališče in tudi posegli v razpravo, da bi tako čim bolj osvetlili gospodarska vprašanja. V odboru so izrazili prepričanje, da bo proučevanje osnutka tako v veliki meri olajšano. Osnutek bodo predložili Skupščini bržkone do konca tega tedna.

V Zvezni ljudski skupščini sodijo, da bodo družbeni plan za prihodnje leto sprejeli do konca leta, tako da bodo v začetku leta 1957 že začeli uveljavljati nove ukrepe v naši gospodarski politiki, obrazložene v referatu podpredsednika Svetozara Vukmanovića, v govoru podpredsednika Edvarda Kardelja in v resoluciji Zvezne ljudske skupščine.

S posvetovanja komunistov koprškega okraja

(Nadaljevanje s 1. strani)

sežen vzlic precejšnjim objektivnim težavam v obliki pomanjkanja električne energije pozimi, poletne suše in epidemije meningitisa. Vendar vsemu temu navkljub bi plan mogel biti dosežen in presežen, če bi ne bilo vmes več podjetij, ki spričo slabe organizacije proizvodnje in pomanjkljivega komercialnega poslovanja ne bi zaostajala pri izpolnjevanju planskih nalog.

Na drugi strani pa so številne gospodarske organizacije dosegle v letošnjem tretjem četrtletju zelo dobre proizvodne rezultate. Kolektivni nekaterih industrijskih podjetij so v juliju, avgustu in septembru storili več in celo dvakrat toliko kot v celotnem letošnjem prvem polletju. K temu so vsekakor pripomogli boljši objektivni pogoji, toda odločilno vlogo so tudi prav gotovo odigrali ljudje!

Po kritičnih analizah proizvodnih dosežkov v prvih šestih mesecih letos so komunisti poživili svojo dejavnost med delovnimi ljudmi in se hkrati lotili niza vprašanj na področju delovne storilnosti in varčevanja. Vtem ko se je do konca junija očito-

valo padanje proizvodnosti dela, se je v tretjem četrtletju njena krivulja mnogokje kar strmo dvignila. Vendar to še ne pomeni, da moramo biti zadovoljni. Nasprotno! Mar ne bi mogli s takšnim delovnim poletom pričeti že prvi mesec v letu? In: več pozornosti je treba nameniti nagrajevanju delovnih ljudi. Resda ponekod večjo delovno storilnost članov kolektiva ni moč plačati zato, ker podjetje nima ustrezne finančne osnove. Spričo tega se tudi delovni ljudje v koprskem okraju pridružujejo oceni našega plačnega sistema, ki jo je iznesel tovariš Kardelj. Vendar nepravilno bi bilo, da bi se izgovarjali samo na pomanjkljivosti naše tarifne politike. Okrajna komisija za plače je namreč ugotovila, da v mnogih podjetjih širom po koprskem okraju niso izkoristili niti dosedanjih možnosti v tej smeri. Zastran vsega tega bodo ugotovitve in sklepi okrajnega posvetovanja komunistov na vsak način dobrodošli in bodo bržčas mnogo prispevali k boljši zastavitvi naporov pri izpolnjevanju družbenega plana za prihodnje leto že od prvega dne dalje.

V. K.

ZA NADALJNI OBSTOJ PROMETNIH ZBORNIC

Januarja izredni občni zbor Prometne zbornice LRS

Upravni odbor Prometne zbornice LRS je imel včeraj sejo, kjer so razpravljali predvsem o reorganizaciji in nadaljnjem obstoju prometnih zbornic. To vprašanje je bilo sprejeto pred meseci v zvezi z osnutkom zakona o združevanju gospodarskih organizacij, ki je predvidel le zvezno prometno zbornico. Pozneje so nekatere gospodarske organizacije izrazile mišljenje, češ da prometne zbornice sploh niso potrebne, medtem ko so drugi odločno zagovarjali potrebo takih zbornic ne le v zveznem, marveč tudi v republiškem merilu, in to ne samo zaradi pospeševanja prometa, marveč tudi zaradi pravilnega razvoja delavskega samoupravljanja v tej gospodarski panogi.

Pred kratkim je tudi Zvezni izvršni svet zavrnil predlog o ukinitvi Zvezne prometne zbornice. Na nedavnem sestanku predsednikov republiških prometnih zbornic v Beogradu pa so se zlasti predstavniki prometnih zbornic Srbije, Hrvatske, Slovenije in Crne gore odločno zavzeli za nadaljnji obstoj republiških zbornic, pri čemer so posebej poudarili uspešno delo Prometne zbornice Slovenije.

Ker je vprašanje obstoja in nadaljnega delovanja republiških prometnih zbornic odvisno tudi od stališča, ki ga zavzema o tem prometne gospodarske organizacije, bodo vse republiške prometne zbornice v prvi polovici januarja sklicale izredne občne zbornice, nakar bo sklican izredni občni zbor Zvezne prometne zbornice, da zavzame svoje stališče k temu vprašanju v zveznem merilu. Vse kaže, da bo vprašanje rešeno v prid prometnih zbornic, za kar se odločno zavzemajo predstavniki prometnih organizacij v Sloveniji in tudi v drugih republikah. Izredni občni zbor Prometne zbornice LRS bo 10. januarja 1957 v Ljubljani.

Iz poročil o delu posameznih sekcij zbornice (za železnico, PTT, pomorski promet, cestni promet in ceste) je razvidno, da je zbornica navzlic negotovosti glede obstoja nadalje razvijala svojo dejavnost. Med drugim je izdala več publikacij in izdelala program dela za prihodnje leto. Pomembna je zlasti tudi obsežna analiza našega obalnega pomorskega prometa, ki prihaja do zaključka, da je treba ustanoviti pomorsko podjetje Obalna plova buda Piran. V razpravi o poročilih so poudarili potrebo, da se poveča zmogljivost železniškega in telefonskega prometa, da ne bo

te strani zaviran nadaljnji gospodarski razvoj. Upravni odbor je razpravljal tudi o prometni razstavi, ki bo v Ljubljani od 25. maja do 2. junija prihodnjega leta. Razstavo organizira Gospodarsko razstavišče. Prometna zbornica pa je pripravljena nuditi konkretno pomoč po strokovni plati.

Dodatno poročilo

k razpravi poslanka Toma Brejca v Zvezni ljudski skupščini

Na zadnjem zasedanju Zvezne ljudske skupščine je v razpravi sodeloval tudi ljudski poslanec Tomo Brejca. K njegovi razpravi v skupščini naknadno še dodajamo naslednje:

Tovariš Brejca je v razpravi poudaril, da se strinja z vsemi ugotovitvami tovariša Tempa o zaostalosti našega poljedelstva in z ukrepi za izboljšanje poljedelske proizvodnje, pri tem pa je dejal, da so vsi ti ukrepi predvsem namenjeni državnim posestvom in zadržam in deloma s posredovanjem zadrug in poslovnih zvez tudi privatnemu kmetu. Najti bi morali pametne načine stimuliranja tudi za privatnega kmeta, zato da bi tudi njegova zemlja čimveč in čim bolj rodila.

Glede finančnih sredstev, ki so jih letos porabili za pospeševanje poljedelstva, ki niso bila najbolj ekonomično izkoriščena, je tovariš Brejca rekel, da naj bi Zvezna skupščina izbrala komisijo, ki naj bi na tem in na drugih področjih nadzorovala, za kaj uporabljajo ta sredstva, kajti naši delovni ljudje imajo pravico zahtevati varčevanje in nadzor-

stvo nad uporabo sredstev, ki jih dajejo za napredek skupnosti. Glede plačnega sistema je tovariš Brejca dejal, naj bi v podjetjih obstajal samo progresivni globalni plačni sklad, s katerim bi uprave podjetij in delavski sveti lahko popolnoma svobodno gospodarili. Pri tem bi morali imeti več zaupanja v delovne ljudi, razen tega pa lahko tudi občinska, okrajna in republiška politična in gospodarska vodstva pomagajo in skrbijo, da bodo plačni sklad v podjetjih izkoristili za stimulacijo proizvodov. Tudi delovne norme naj bi menjali enkrat letno, razen če niso nove stroje, ki omogočajo večjo proizvodnjo.

Prav tako bi bilo treba sprostiti administrativno poslovanje socialističnega obrtnega sektorja. Saj ni prav, da razširitev socialističnega obrtnega sektorja oviramo s kompliciranim poslovanjem, ki za privatnega obrtnika ne velja. Ob tej priliki sporočamo našim bralcem, da bo v kratkem izšla posebna brošura s celotnim gradivom zadnjega zasedanja Zvezne ljudske skupščine.

UPRAVNI ODBOR ZVEZE KMETIJSKO-GOZDARSKIH ZBORNIC BO RAZPRAVLJAL

O PROGRAMU AKCIJ ZA POSPEŠEVANJE KMETIJSTVA

ki jih bodo financirali iz zveznega sklada

Beograd, 12. dec. (Tanjug). — Jutri bo v Beogradu seja upravnega odbora Zveze kmetijsko-gozdarskih zbornic, na kateri bodo med drugim razpravljali o programu akcij, ki se bodo financirale iz zveznega sklada za pospeševanje kmetijstva v letu 1957. Računajo, da bo imel ta sklad na razpolago nad 2.538.000.000 din, od tega 138,5 milijonov din, nepotrošenih iz leta 1956.

Po osnutku programa zveznega sklada za pospeševanje kmetijstva, o katerem bodo jutri razpravljali v Zagrebu, bi porabili dobro polovico denarja za pospeševanje poljedelstva, predvsem za pridelovanje pšenice in koruze, dalje za pridelovanje semenskega krompirja, sočiva ter industrijskih in krmnih rastlin. Denar za premije pridelovalcem semenske rži, ovsu in ječmenju in osnutku programa zveznega sklada ni predviden, ker računajo, da bodo te akcije financirali republiški skladi za pospeševanje kmetijstva.

Kakih 750 milijonov, predvidenih z pridelovanje pšenice, bi porabili večidel za premije najboljšim socialističnim gospodarstvom, ki bodo pridelala 50.000 ton prvovrstne semenske pšenice.

Denar bo zagotovljen tudi za poskuse s tujimi vrstami pšenice, ki zelo dobro obrodi, kakor tudi za zgraditev še štirih središč, ki se bodo ukvarjala s selekcijo pšenice, ki zelo dobro obrodi in ki je odporna proti poleganju, rji in mrazu.

Za pospeševanje pridelovanja druge važne kmetijske kulture — koruze lahko pričakujemo v zveznem skladu kakih 271,5 milijona din. Prihodnje leto bomo posejali s hibridno koruzo kakih 11.000 ha ali dvakrat več kakor letos. Če bodo zasejane vse predvidene površine in če bomo pridelali 22.400 ton hibridne koruze, kolikor računajo kmetijski strokovnjaki, bi lahko že v pomladni setvi 1958 povečali zasejane površine na 700.000 ha proti 350.000 ha, kolikor bomo zasejali z njo prihodnje leto.

V osnutku programa zveznega sklada za pospeševanje kmetijstva v letu 1957 je predvidenih za živinorejo še 540,2 milijona din in 56 milijonov din preostalih iz letošnjega leta, za zaščito rastlin in šolanje kadrov v kmetijstvu 100 milijonov din, za pospeševanje sadjarstva 82 milijonov, za vinogradništvo in melioracije po 50 milijonov, za uporabo jedrske energije v kmetijstvu in gozdarstvu 10 milijonov, za kmetijsko propagando 79 milijonov, za premije kmetijskim strokovnjakom in organizacijam 15 milijonov itd.

Plenum Zveze sindikatov Jugoslavije

Centralni svet Zveze sindikatov Jugoslavije bo imel 14. in 15. decembra v Beogradu svoj tretji plenarni sestanek. Na njem bodo razpravljali o vprašanjih življenjskega standarda v naši državi, o vlogi in pomenu delavske mladine. Razen tega bodo razpravljali tudi o organizacijskih vprašanjih v zvezi z nekaterimi strokovnimi združenji, ki so včlanjena v sindikalni organizaciji.

Ustanavljanje poslovnih združnih zvez v Sloveniji

Na konferenci predsednikov okrajnih združnih zvez in poslovnih zvez v Ljubljani so ugotovili, da nove združne organizacije že vplivajo na pospeševanje združne kmetijske proizvodnje. Proizvajalna združna zveza v Zalcu bo omogočila, da bodo prihodnje leto zgradili 80 sušilnic za hmelj; zagotovila bo načrte in opremo kot tudi povečanje hmeljskih površin za 170 hektarov. Na konferenci so opozorili na to, da so si posamezne poslovne zveze prizadevale monopolizirati promet s kmetijskimi izdelki in priti do dobrih samo s posredovanjem. Pri glavnem odboru Zvezne zveze Slovenije so ustanovili komisijo, ki bo na podlagi analize dosedanjega poslovanja pomagala nedavno ustanovljenim poslovnim združnim zvezam. V vseh okrajnih Slovenije so že ustanovili združne poslovne zveze, take da jih je zdaj 13. V začetku prihodnjega leta bodo ustanovili še kakih 40 kmetijskih zvez in 18 gozdarških zvez.

POROČILO NARODNE BANKE FLRJ ZA LETO 1955

Analiza gibanja industrijske proizvodnje

je zlasti zanimiva v primerjavi s predvojnimi stanjem

Beograd, 12. dec. (Tanjug). Narodna banka FLRJ je objavila letno poročilo za leto 1955, v katerem je znanstveno obdelano gibanje v gospodarstvu, zlasti pa poslovanje in vloga banke. V analizi gibanja industrijske proizvodnje so zanimive primerjave s predvojnimi stanjem. Tako se je raven industrijske proizvodnje dvignila lani in primerjavi z letom 1939 za 142 odstotkov. Najbolj je narasla proizvodnja končnih industrijskih izdelkov, in sicer za kakih 145 odstotkov, vtem ko je narasla proizvodnja polizdelkov približno za 133 odstotkov. Proizvodnja sredstev za delo je narasla približno devetkratno, proizvodnja potrošnega blaga v primerjavi z letom 1939 pa samo dvakratno.

V okviru posameznih panog je najbolj narasla proizvodnja električnih potrebščin, in sicer v primerjavi z letom 1939 za 1592 odstotkov, količine načrpane nafte so se povečale za 728 odstotkov, proizvodnja kovinskih izdelkov je narasla za 425 odstotkov, električne energije za 370 odstotkov, črne metalurgije za 347 odstotkov itd. Najmanj se je povečalo izkoriščanje gozdov, in sicer za 93 odstotkov.

Industrijska proizvodnja je narasla po vojni večidel zato, ker smo zgradili nova industrijska podjetja. Proizvodnja in delovna storilnost pa nista naraščali tako hitro kakor proizvodne zmogljivosti. Delovna storilnost je naraščala v industriji premalo v glavnem zato, ker je prihajala nova delovna sila večidel iz vasi, zato jo je bilo treba nekaj časa učiti, da se je lahko vključila v proizvodnjo. Večji dotok delovne sile teži za tem, da bi začasno zmanjšal povprečno delovno storilnost. Največji učinek tega črtnitela se je pokazal leta 1954, ko je plačni sistem spodbujal zaposlenost nekvificirane delovne sile.

Na zaviranje naraščanja proizvodnje in delovne storilnosti je v znatni meri vplivala nezadostna in neredna preskrba s surovinami, zaradi česar smo tudi zmogljivosti premalo izkoristili. V istem smislu je negativno vplivala tudi nezadostna orientacija investicijskih naložb za odstranjevanje ozkih grl proizvodnje v posameznih podjetjih, kar je bistveno vplivalo na proizvodnjo celih panog.

Za kmetijsko proizvodnjo je zadnja leta značilno zaostajanje za ostalimi gospodarskimi področji in velikega nihanja od leta do leta. Če primerjamo povprečno kmetijsko proizvodnjo v desetih predvojnih letih s proizvodnjo od leta 1947 do 1955, vidimo, da je v primerjavi s povprečnim predvojnimi stanjem proizvodnja približno za 1 odstotek. Zaostaja zlasti živinoreja, ki je za kakih 5 odstotkov zaostala za predvojni, vtem ko je ostalo poljedelstvo na isti višini.

Kar se tiče zaposlenosti, je naraščala od leta 1952 do 1955 hi-

treje kakor število gospodarsko zaposlenega prebivalstva, iz česar izhaja, da proizvodne sile v celoti bolje uporabimo tako, da zmanjšamo skupino nezadostno zaposlenih individualnih proizvajalcev na vasi. Ne smemo pa pozabiti, da je bilo naraščanje zaposlenosti v tem obdobju v določeni meri večje od možnosti novih zmogljivosti, zaradi česar bi morali v prihodnjem obdobju pričakovati omejitve naraščanja zaposlenosti.

Spremljanje registrirane brezposelnosti (začasno nezaposleni) v naših razmerah pa z gledišča gospodarske dejavnosti ni bistvenega pomena — poudarja letno poročilo Narodne banke — ker je v glavnem omejeno na tekočo brezposelnost, ki je normalna posledica fluktuacije delovne sile.

SODNA OBRAVNAVA PROTI MILOVANU DJILASU

Obsojen je na 3 leta strogega zavora

Beograd, 12. decembra. (Tanjug). — Pred Okrožnim sodiščem v Beogradu se je začela davi razprava proti Milovanu Djilasu iz Beograda, ki je obtožen kaznivga dejanja, predvidenega po členu 118 odstavka 1 kazenskega zakona. Djilas je namreč obtožen, da je v izjavi, ki jo je dal časopisni agenciji AFP in v članku, objavljenem v newyorški reviji »New Leader« z objavljanjem klevet in pačenjem dejstev namenoma hotel škodovati ugledu Jugoslavije in bistvenim koristim njenih narodov.

V obtožnici je rečeno, da je dal Djilas te izjave z namenom, da bi napačno informiral svetovno javnost, netil klevetniško gonjo proti Jugoslaviji in sprožil vmešavanje tujine v notranje zadeve Jugoslavije in njeno zunanjo politiko. S tem je hkrati skušal dati nekaterim Jugoslavijam sovražnim tujim krogom gradivo za zunanji pritisk na Jugoslavijo.

Djilas se zagovarja pred sodnim senatom, ki mu predseduje sodnik Vojislav Janković, člani pa so sodnik Branko Petrić ter prisodniki Milutina Bogavac, dr. Vojislav Kravić in Momir Spijunović. Obtožnico zastopa javni tožilec v Beogradu Aleksander Atanasovski. Za zagovornike si je obtožen izbral advokate Veljko Kovačevića, dr. Vojislava Grola in Nikolo Djonovića.

V obrazložitvi obtožnice je poudarjeno, da je Djilas v omenjeni izjavi in članku skušal pred tujo javnost klevetniško obdolžiti Jugoslavijo. Ko se je vzdrlžala glasovanja v vprašanju v dnevi red Varnostnega sveta, v preiskavi se je obtožen Djilas zagovarjal, da je hotel s temi izjavami samo izraziti svoje nesoglasje z zunanjo politiko naše države. V obtožnici je rečeno, da je ta obtožen zagovor brez sleherne podlage. Ko je obtožen dejal te izjave, se ni omejil samo na to, da se ne strinja s sklepanjem Jugoslavije o glasovanju v Varnostnem svetu, marveč je zavestno obrekoval obdolžil svojo domovino zaradi njene celotne zunanje in notranje politike, češ da nasprotuje koristim narodov Jugoslavije.

V obtožnici je nadalje rečeno, da je obtožen izrazil isto med obiskom jugoslovanske delegacije v Istanbulu in Burmi, za kar je bil 14. januarja 1955 obsojen s pravomočno sodbo Okrožnega sodišča na 18 mesecev zavora pogojno za tri leta. Obtoženec je storil to tudi med akcijo za normalizacijo stikov med Sovjetsko zvezo in Jugoslavijo. To je storil tudi zdaj, in sicer v trenutku, ko si je naša država v okviru OZN na vse načine prizadevala, da se ohrani mir.

V obtožnici je rečeno, da je obtožen Djilas v preiskavi priznal, da je dal omenjeno izjavo in napisal članek. Ko je javni tožilec prebral obtožnico, je zahteval, da mora biti sodba v izjavi ostra obsodba slehernega poskusa, da se sile iz tujine, sovražne socialistični Jugoslaviji, mobilizirajo za pritisk na našo državo z namenom, da bi spremenile njeno neodvisno politiko, zunanjo ali notranjo.

Danes ob 19 je bila izrečena sodba v razpravi proti Milovanu Djilasu iz Beograda. Obsojen je bil na tri leta strogega zavora zaradi storjenega kaznivga dejanja iz člena 118, odst. 1. kazenskega zakona FLRJ. Ker je bil z obtožbo istega sodišča z dne 24. januarja 1955 tudi obsojen za dejanje iste vrste na 18 mesecev pogojno za tri leta, je sodišče pogojno kazen preklicalo in ga obsojilo na skupno kazen 3 let strogega zavora. Sodišče je ugotovilo, da je Djilas kriv, da je v namenu, da bi izpodkopal oblast delovnega ljudstva ter škodoval Jugoslaviji in njenim življenjskim koristim, dal izjavo in napisal za tuj tisk članke, v katerih je s pačenjem dejstev napačno obveščal svetovno javnost in s tem podpiral klevetniško gonjo proti Jugoslaviji, da bi prišlo do pritiska in vmešavanja v notranje zadeve naše države in v njeno zunanjo politiko. Med branjem obtožnice so prisostvovali razpravi domači in tuji novinarji ter občinstvo, na delu obravnave do razglasitve sodbe pa je bila javnost po sklepu sodišča izključena z utemeljitvijo, da bodo na razpravi obravnavali tudi bistvena vprašanja zunanje politike Jugoslavije, katere tajnost mora biti ohranjena v interesu države in njene mirovljubne politike. Temu delu obravnave so prisostvovali samo člani družine obtoženega Djilasa in nekaj javnih delavcev. Sodišče je po razglasitvi obsodbe odklonilo zahtevo obrambe, da bi do pravomočnosti obsodbe Milovana Djilasa izpustili, in utemeljilo svojo odklonitev s tem, da razlogi, zaradi katerih je bil odrejen preiskovalni zapor, niso prenehali in da današnja Djilasova izjava pred sodiščem, da ne bo ponovil kaznivga dejanja, zaradi katerega je bil obsojen, ni zadostno poročilo, ker je to dejanje ponovil potem, ko je bil že pogojno kaznovan.

Menjalnice na mednarodnih vlakih

Na predlog Turistične zveze Slovenije bodo v začetku januarja uvedli na mednarodnih vlakih, ki prihajajo v našo deželo iz Italije in Avstrije, menjalna mesta, kjer bodo lahko tuji poslovni ljudje in turisti menjali svojo valuto v dinarje na progah Jesenice—Kranj, Ljubljana—Postojna in na delu železniške proge Sentilj—Celje. Menjalnice službo bodo prevzeli turistični uradi iz Portoroža, Bleda in najbrž tudi Maribora.

JACQUES FRANCIS ROLLAND IN KPI

NISEM SAM...

CK KPF je uveljavil stroge disciplinske ukrepe proti skupini francoskih pisateljev-komunistov, ki se niso strinjali s stališčem, na katerega se je postavila KPF od madžarskih dogodkov. Claude Rol, Claude Morgan in Roger Vaillant so bili partijsko kaznovani. Gerard Lion-Calm je bil začasno, Jacques-Francis Rolland pa za trajno izključen iz KPF. Slednji je v tej zvezi pod naslovom »Nisem sam...« objavil v »France Observateuru« članek, ki ga prinašamo v skrajšani obliki.

... Ko človek prečita razne članke, objavljene nedavno v partijskem tisku, se mu najprej vsiljuje ugotovitev: oni sami potrjujejo, da je vodstvo KP ostalo pri starih stalinskih metodah, ki jih je 20. kongres KPSZ obsodil — pri zavračanju razprav, surovih obtožbah in kratkem postopku, pri označitvi sleherne kritike za »napad« na partijo itd. Odgovor CK desetim članom partije, ki so podpisali pismo, katerega sicer »Humanité« ni objavila (pismo s podpismi Picasa, Parmelaina itd.), je značilen: praktično sploh ne odgovarja na bistvena vprašanja (»partija ni klub za diskusije«). CK ni upošteval misli, da imajo podpisniki nemara prav, da skušajo popraviti življenje znotraj partije. Ne! »Hoteli so osnovati svojo strujo in so ravnali frakcionasno.«

Ne občutim niti »mržnje«, niti »nevolje« nasproti partiji. Rekel sem, da gre partija po mojem mnenju po napačni politični liniji, ki jo pelje v osamitev in ki onemogoča, da bi ustvarili enotno fronto. Rekel sem, da so ostali mnogi voditelji prepričani stalinisti. Zdi se mi, da še nadalje uporabljajo metode in miselne oblike, ki so popolnoma stalinistične. Zadnji govor R. Guyauda v CK to zelo prepričljivo potrjuje. Toda zakaj to taji? Mar je pošteno, kar trdi Maurice Thorez: »Stalinizma niti ni bilo: ta izraz sodi v besednjak naših nasprotnikov.« Zares moramo strmeti! Mi vsi z Maurice Thorezom na čelu smo bili razglasili, da smo »ponosni, ker smo stalinisti«, da je »treba biti vreden lepega imena stalinista«. Kako so bili mogoči stalinisti brez stalinizma? Sicer pa še zdaj krasijo dvorane za sestanke v ulici Lafayette (sedež CK KPF — op. ur.) Stalinovi kipi in portreti. Imeti drugačne misli od tistih, ki jih vsiljuje vodstvo partije, javno povedati, kar misliš in govoriš tisoč članov partije — to ni zločin in ne izdajstvo. Jaz nisem razkril skrivnosti: vsi vedo, da se v partiji prepletajo nasprotna težnja in se razvija ta boj v mednarodnem obsegu, in sicer javno. Sicer pa Raymond Guyaud očitno kritizira poljsko, jugoslovansko, italijansko partijo. Zakaj torej ne bi jaz očitno kritiziral vodstva francoske? Guyaud je v zvezi s poznanskimi dogodki govoril o »poskusu državnega udara«, ki naj bi ga bile zasnovali »vojnouhujskaške in fašistične sile« na Poljskem. O vodilni akciji delavskega razreda na Poljskem in o njegovem gibanju, ki je omogočilo poljskemu socializmu, da je dobil novo obliko, ni spregovoril besede. Podobno je govoril o dogodkih na Madžarskem, ki da jih je »izzval

mednarodni imperializem«, Petöfijev klub pa da je bil »središče zarote«. Po njegovem mnenju je med drugim treba pozdraviti sovjetsko intervencijo z zadovoljstvom. Ogorčeno napada Tita in ga obtožuje »grube potvorbe«, ker je rekel, da se na Madžarskem ne borijo samo hortyjevci, marveč tudi delavski razred in ljudstvo, ker trdi, da ne gre samo za »kult osebnosti«, marveč za sistem, ki ga je porodil. Guyaud govori, kot da Tito »pod sistemom« razume socializem, medtem ko Tito dejansko obsoja »stalinistični sistem«, »burokratski aparat«, »ignoriranje vloge in težen delovnih množic«, zlovesčo vlogo tistih voditeljev na Vzhodu in Zahodu, »ki nasprotujejo demokratizaciji ter sklepom 20. kongresa in ki so mnogo prispevali, da se je utrdil Stalinov sistem ter se tudi zdaj trudijo, da bi ga obnovili«.

Nisem sam. Na Poljskem, v Jugoslaviji, na Madžarskem se milijoni ljudi borijo za zmago demokratičnega in revolucionarnega socializma. V komunističnih partijah po vsem svetu kakor tudi v KPF partiji zadržno hočejo odstraniti dejanske ostanke stalinizma, viti mednarodnemu delavskemu gibanju novih sil.

Budimpešta, 12. dec. Radio Budimpešta je sinoči oddal razgovor predsednika vlade Janosa Kadarja z delegati podjetij na področju 20. rajona Budimpešte. V odgovorih na njihova vprašanja je med drugim izjavil, da »izgubljajo protirevolucionarne sile čedalje bolj tla pod nogami, da pa ni dvoma, da se jim je posrečilo zapeljati veliko število poštenih delavcev«. Vpliv protirevolucije na množice se je po njegovem mnenju znatno zmanjšal. Več razlogov je, je dejal, da zdaj protirevolucija, ki so jo bili potisnili ob stran, čedalje bolj besni. Besna je, ker so začeli v vsej deželi organizirati Socialistično delavsko partijo Madžarske. Partiji in partijske organizacije pa še niso zadosti delavni in še vedno nima-

UNICEF ZA MADŽARSKO IN EGIPTSKO OTROKE

New York, 12. dec. (Tanjug). UNICEF je podaril 510.000 dolarjev pomoči madžarskim in egiptovskim otrokom. Madžarski otroci in matere bodo dobili 700.000 dolarjev, ostanek pa otroci, ki jih bodo začasno odselili iz Port Salida.

EFEKTIVNI VARNOSTNIH SIL V EGIPTU

New York, 12. dec. (Reuter). Varnostne sile OZN štejejo 3700 mož. S prihodom finskega kontingenta sodeluje zdaj 5 držav s svojimi četami v mednarodnih enotah OZN na egiptovskem ozemlju.

POŽAR NA PETROLEJSKEM VRELCU

London, 12. dec. (Reuter). Včeraj se je v Kuvajtu zaradi eksplozije bombe vnel petrolejski vrelce. Do eksplozije je prišlo zaradi saba-taže. V Kuvajtski družbi sodelujeta britanski in ameriški kapital.

P O I Z G R E D I H V S Z C Z E C Z I N U

DELAVSKA MILICA NA POLJSKEM

bo v bodoče onemogočila incidente v škodo dežele

(OD NAŠEGA POSEBNEGA DOPISNIKA)

Varšava, 12. dec. »Dosežena meja potrpljenja«, to je sklep vsega poljskega tiska in javnosti po večeršnjih dogodkih v Szczeczinu. Javnost zahteva odločno akcijo, da bi onemogočili nadaljnje izpade pobalninov in drugih neodgovornih elementov, med katerimi bi utegnili biti tudi provokatorji. Danes so vsi časniki polni opisovanja dogodkov, ki so se večeraj odigrali v Szczeczinu.

Pobaltni so napadli dva milijonika, ki sta bila aretirala nekoga pijanega razgrajaca, prevrnili neki avto in ustavili promet. Bilo jih je več sto. Potem so odšli po mestu in vzklikali razna gesla, med njimi tudi protisovjetska. Ljudje so mirno opazovali to razgrajško družbo, ki je dobivala »ojačenja« in ki se je kmalu razdelila v več skupin. Ena je razbijala okna na komisariatu milice, druga pa na državnem tožilstvu. Ista skupina je skušala napasti zapore, pa so jo pripadniki korpusa javne varnosti in miličniki pregnali. Približno dve uri po prvih incidentih je več pobalninov prišlo pred sovjetski konzulat, kjer so razbijali okna, vdrli v poslopje in raz-

bili vse, kar jim je prišlo pod roke.

Medtem so se tudi že mimo-idoči protestirali na sovražno stališče proti razgrajcem. Studentje iz študentskega naselja in skupine delavcev so jih začeli pozivati k redu. Videč, da je njihov poziv zaman, so začeli pomagati milici pri obnavljanju reda. Tik pred polnočjo je začela skupina fantičev na nekem križišču ustavljati ljudi in je skušala organizirati nekakšen miting, pa so jo miličniki razpustili. V mestu so bili ljudje večeraj zelo nezadovoljni spriču izgrediv. Na zborovanjih so postavili zahtevo, naj oblasti napravijo izgrediv konec in krivce strogo kaznujejo.

»Tribuna Ludu« v današnjem uvodniku navaja še več primerov »dejavnosti« raznih razgrajcev in sovražnih elementov, ki ogrožajo red in mir v deželi. Iz tega časnik povzema sklep, da nekaj ni v redu z varnostjo in redom in da ju je treba obnoviti. Časnik kritizira aktivnost opazovalcev, ki ne vidijo, kako nevarni so taki izpadi za Poljsko.

»Mar pasivni opazovalci ne

razumejo, da so na Poljskem mračne sile in kriminalni tipi, da imajo opraviti s sovražnimi silami, ki so življenjsko zainteresirane na zmedah, na omrtničenju oblasti, da se Poljaki ne bi mogli sami postaviti na lastne noge in rešiti iz sedanjega težavnega položaja, marveč da bi postala Poljska središče izgrediv in nemirov? Te sovražne sile so pripravljene uporabiti malone vsak incident, ki je videti na prvi pogled samo pobaltni in ki nima političnega značaja. Tako so izpadi pobalninov zadnje čase prerasli v določeno politiko.«

Aktivno sodelovanje delavske in študentske milice v zatiranju izgrediv časniki pozdravljajo kot pozitiven činitelj in dokaz, da najbolj aktivni del družbe razume, kolikšna nevarnost je skrita v teh na videz nepomembnih izgrediv. »Tribuna Ludu« meni, da mora vsa poljska družba spoznati to in pomagati milici pri obnavljanju reda. Časnik nadalje piše, da bodo izpadi pobalninov nesuiljeno zadrženi, kakor to tudi zaslužio. »Treba je jasno povedati, da ne bomo dopustili gangsterjem, da prevzamejo stvari na Poljskem v svoje roke ne glede na to, ali so običajni kriminalci ali pa delajo pod krinko politike. Ne bomo dopustili napadov na milico, ki mora zagotoviti zakon in red v deželi. Boj za novo Poljsko je tudi boj za višjo raven kulture in civilizacije, kajti naša dežela ne sme biti podobna divjemu zapadu.« Časnik nadalje piše, da samo administrativni ukrepi ne zadostujejo, da bi dosegli ta cilj. Treba je razgibati državljanke, ki morajo sami nastopiti proti razgrajcem in provokatorjem.

Partijske organizacije v velikih podjetjih naj organizirajo delavski razred, da aktivno nastopi proti razgrajcem in da se vključi v vrste delavske milice. Po vsej deželi ustanovljajo odrede delavske in študentske milice, ki bo imela vozila in orožje in od katerih pričakujejo, da se bodo uspešno in hitro postavile po robu takim izgredivom, kakršni so bili večeraj v Szczeczinu. A. Lebl

Kako Kadar opravičuje ukrepe vlade proti delavskim svetom

jo dovolj poguma, da bi se uprli sovražni propagandi in jo onemogočili.

Ko je pojasnjeval, da je za sedanjih položaj značilna ofenziva revolucionarnih sil, je izrazil prepričanje, da bodo po oborožitvi zmagi nad silami protirevolucije dosegli tudi njihov politični poraz. Vlada se je morala lotiti politične ofenzive, da bi popolnoma zlomila protirevolucijo, zaradi česar je prišlo do določene napetosti položaja. Ko pa bomo zajezili ta val in premagali protirevolucijo, je dejal Kadar, bomo takoj objavili pozitivni program vlade. To se bo zgodilo po Kadarjevem mnenju konec prihodnjega tedna. Vlada bo pojasnila ljudem vrsto važnih vprašanj in način, kako bi jih uredili.

Glede večpartijskega sistema in nadaljnje demokratizacije življenja bo vlada do skrajnosti popustljiva, vendar nihče ne sme pozabiti, da gre za ljudsko republiko in da hoče vlada socialistično ureditev, v tem oziru pa ni nobenih kompromisov. Vprašanje večpartijskega sistema je treba urediti tako, da bi se vključil v politično življenje sleherni pošten državljan, ki mu je pri srcu stvar socializma.

O delavskih svetih je dejal, da bodo pomenili temelj ljudske demokracije ter ustanovo, prek katere naj bi delovni ljudje neposredno sodelovali pri urejanju vprašanj svojih podjetij. Vlada namerava odpraviti birokratizem v gospodarstvu, vendar pa po Kadarjevem mnenju ni moč dovoliti, da bi bili delavski sveti teritorialne organizacije, kakor je bilo to v primeru centralnega delavskega sveta Budimpešte, ki razen politične dejavnosti ni mogel razviti nobene druge. Ukvarjal se je z vprašanjem oboroženih sil za vzdrževanje reda, z vprašanjem tiska in podobno. Spričo tega se je Svet nujno sprl z organi oblasti. Ustanovitev Centralnega delavskega sveta je vsiljevala protirevolucija, zaradi česar se je

vlada postavila po robu teritorialnim svetom. To ne pomeni, je rekel Kadar, da v delavskih svetih ni poštenih ljudi, vendar pa je v njih manjšina, ki nima z delavskim razredom nič skupnega. Kadar je poudaril, da nihče ne misli na to, da bi delavske svete v podjetjih razpustili.

Opozoril je na težavni položaj v gospodarstvu zaradi pomanjkanja premoga. Če bo to trajalo še naprej, bo ostalo brez dela na deset tisoče delavcev. Po njegovem mnenju pa nosi glavno krivdo za to Centralni delavski svet Budimpešte.

Položaj na Madžarskem

Stavka se nadaljuje — Krvavi incidenti v Egerju in demonstracije v Kečkemetu

(Od našega posebnega dopisnika)

Budimpešta, 12. dec. (po telefonu). Drugi dan 48-urne stavke je bila podoba Budimpešte bolj ali manj nespremenjena. V večini podjetij se je stavka nadaljevala. Mestni promet je bil domala prekinjen. Tramvaj so vozili samo na nekaterih progah v predmestjih, v središču mesta pa je obratovalo nekaj trolejbusov.

Dopoldne je bilo odprtih nekoliko več trgovin, kakor večeraj, in sicer po večini trgovine z živili, pa tudi nekaj drugih. Promet v gostilnah se je zmanjšal. Nekatero so ostale zaprte, ker je vlada od danes naprej prepovedala točenje alkoholnih pijač na vsem ozemlju Madžarske.

Ljudje hodijo po ulicah z zaskrbljenimi obrazi. Politični negotovitost se vse bolj pridružuje skrbi za vsakdanjo preskrbo. Družinske zaloge živl se krčijo, oskrbovanje pa je neredno. Zima je na pragu. Ljudje so utrujeni, hkrati pa razburjeni, živčni.

Radio je danes poročal, da sta bila aretirana bivši predsednik razpuščenega Centralnega delav-

skega sveta Budimpešte Sandor Racz in član tega sveta Sandor Ball. Zaradi te vesti so nekatera podjetja zagrozila z nadaljevanjem stavke. Aretacije, zlasti tiste v podjetjih, vzbujajo nervozo, na drugi strani pa je vedno več terorističnih dejanj, katerih povzročitelji ostanejo največkrat neznan. Včeraj je nekdo streljal na trolejbus, ker je začel voziti. V nekem drugem kraju so streljali na strojevodjo lokomotive. So primeri, da skupine mladih ljudi groze poslovojem trgovinskih obratov, da jih bodo razbili, če jih ne zapro.

Komentarji o zadnjih vladnih ukrepih so zelo različni. Nekateri odobravanjo uvedbo naglih sodišč in druge varnostne ukrepe, ker menijo, da je treba za vsako ceno vzpostaviti red. Drugi izražajo bojazan, da pomenijo ti ukrepi obnavljanje metod, ki spominjajo na Rakosljevo dobo. Mnogi neugodno komentirajo razpust pokrajinskih delavskih svetov in menijo, da je prav to vzrok za široko stavkovno gibanje.

Po večeršnjih dopoldanskih demonstracijah v Egerju, ki so se končale brez spopadov, je zvečer prišlo do incidentov. Polcija je hotela razgnati demonstrante, ki pa se ukazom niso pokorili. Padli so strelji, pri čemer sta bila dva človeka ubita, trije pa ranjeni. Danes so se demonstracije nadaljevale in je spet prišlo do streljanja.

Po poročilih iz notranjosti se je stavka v mnogih krajih nadaljevala. Opaziti pa je bilo več odprtih trgovin z živili kakor prejšnji dan. Manjše demonstracije so

Urejanje obmejnega prometa na Goriškem

Beograd, 12. dec. (Jugopres). 14. decembra se bo začelo v Vidmu zasedanje italijansko-jugoslovanske komisije za obmejni promet. Razpravljali bodo o izvajanju videmskega sporazuma, podpisanega 20. avgusta 1955. Ta sporazum ureja tudi vprašanje dvojalniških posestev, avtomobilskih in pomorskih zvez itd.

Ču En Laj o stilkh med Kitajsko in Burmo

Rangun, 12. dec. (Nova Kitajska). Ču En Laj je izjavil voditeljem burmanske profitaistične narodne lige svobode, da je vsa vprašanja med Kitajsko in Burmo moč razumno urediti z miroljubnimi pogajanj. Gospodarsko sodelovanje je v prid obema deželama, brez slehernih pogojev in v skladu s petimi načeli miroljubne koeksistence. Takšno sodelovanje pospešuje neodvisni napredek gospodarstva obeh dežel in v nobenem primeru ne zavira Kitajske in Burme, da ne bi na temelju enakosti sodelovali s sleherno drugo deželo. Kitajska in Burma naj še više dvignejo zastavo petih načel in izpričata, da lahko dežele z različnimi družbenimi sistemi žive v mirnem sožitju.

Zatem je govoril o strahu in preziru nekaterih dežel nasproti Kitajski. Kitajska se mora še bolj zavzeti za izpolnjevanje petih načel v mednarodnih odnosih in za boj proti šovinizmu.

Prihod enot za čiščenje Sueškega prekopa

Port Said, 12. dec. (Reuter). General Wheeler, ki vodi dela za čiščenje Sueškega prekopa, je na današnji tiskovni konferenci izjavil, da bodo prve enote za dviganje potopljenih ladij prispele na področje prekopa v teku 78 ur.

Zgornji dom izrekel zaupnico vladi

London, 12. dec. (AFP). Britanski Zgornji dom je nocoj zavzel predlog laburistov o kritiki vladne politike v zvezi s Suezom s 136:39 glasovom, predlog liberalcev pa s 122:14, sprejel pa je vladni načrt resolucije s 120:37 glasovom.

bile v raznih krajih. Iz pokrajn, ki jih stavka ni zajela, prihajajo vesti, da se je delo nadaljevalo, kolikor ga ni preprečilo pomanjkanje električne energije.

G. Aliman

Poostren zakon o naglih sodiščih na Madžarskem

Budimpešta, 12. dec. Kakor poročata radio Budimpešta, je bil zakon o naglih sodiščih dopoljen z naslednjo določbo: Če naglo sodišče ugotovi krivdo obtoženega za katerokoli dejanje, ki spada v delokrog naglega sodišča, se obtoženec obsoja na smrtno kazen.

Nixon pojde v Avstrijo

Augusta, 12. dec. (AP). Podpredsednik ZDA Nixon bo na Eisenhowerjevo zahtevo prihodnji teden odpotoval v Avstrijo, kjer bo proučil vprašanje madžarskih beguncev in ukrepe, ki naj jih v zvezi s tem povzamejo ZDA.

Razgovori med poljsko in vzhodnonemško partijo

Varšava, 12. dec. Kakor poročata radio Varšava, so bili večeraj v glavnem mestu Poljske razgovori med delegacijama Centralnega komiteja Nemške enotne socialistične stranke in Centralnega komiteja Poljske združene delavske partije. Razgovori o vprašanjih, ki zanimajo obe partiji, pravi radio Varšava, so potekali v vzdušju iskrenosti, prijateljstva in medsebojnega razumevanja ter so potrdili soglasnost gledišč v vseh obravnavanih vprašanjih.

Incident v Severni Irski

Belfast, 12. dec. (Reuter). Irski nacionalisti so sinoči vdrli v Severno Irsko in z orožjem napadli nekdo sodno poslopje, nekatera vojaška in policijska poslopja in pomožno postajo londonskega radia v Londonderryju. Radijska postaja je popolnoma razdejana. Nacionalisti so razstrelili tudi most v Inismoru in močno poškodovali most v Newton Butteryju. Z razstrelitvi so uničili tudi sodna poslopja v Magerfeltu, policijsko postajo v Newryju in vojašnico v Eniskilenu.

V Londonderryju so pripadniki Irske republikanske armade streljali na angleške policijske sile in enega policista ranili.

Glavni namen Irske republikanske armade je združitev Irsko, če je treba, tudi s silo.

V številnih krajih v Severni Irski je policija nocoj preiskala hiše znanih pristašev Irske republikanske armade in aretirala pet ljudi, ki jih bodo postavili pred sodišče.

To so največji incidenti irskih nacionalistov v zadnjem letu. Pred dvema letoma in pol so pripadniki Irske republikanske armade napadli vojaške barake v Goughu in odnesli okrog 300 pušk z municijo. Odtlej so od časa do časa napadli javna poslopja in posameznike v Severni Irski.

GOSPODARSKIM ORGANIZACIJAM

V PRIPRAVI JE NAŠA NOVA VELIKA IZDAJA MIHAILA ŠCEKIČA, NENADA BUTASA, BLAŽIJE PAJOVIČA, SLAVKA LISAVCA IN ING. MIHAILA PULETIČA, V REDAKCIJI ING. BOZIDARA RACETA

PREDPISI

o zaključnem računu gospodarskih organizacij za leto 1956

Z VSEMI POJASNILI, UREDBO, NAVODILOM, PRIMERI ZA IZDELAVO ZAKLJUČNEGA RAČUNA ITD.

IZDAJA V LATINICI — CENA 850 DIN

Naročila za to veliko izdajo, kakor tudi za obrazce za izdelavo zaključnega računa — bilanca za leto 1956, je treba zaradi omejene naklade poslati takoj naravnost na naš naslov.

Vsa naročila bomo izvrševali po povzetju, brez plačila poštnine!

Ce nakažete denar za priročnik vnaprej, označite na hrbtni strani denarne nakaznice, da je znesek namenjen za izdajo: »Propisi o završnem računu privrednih organizacij za 1956 godinu«

»SAVREMENA ADMINISTRACIJA«

ZALOŽNIŠKO-TISKARSKO PODJETJE
Beograd, Prizrenska 6 — poštni predal 479

PO TRAGEDIJI NA OTROŠKI KLINIKI V SKOPLJU

Teško je govoriti o tem, a še težje molčati...

Ugledni zdravstveni strokovnjaki govore o naukih, ki jih je treba povzeti iz tragičnega dogodka v Skoplju

Tragedija na Otroški kliniki v Skoplju, v kateri je doslej izgubilo življenje 23 otrok, je boleče odjeknila pri vseh naših ljudeh. Ta drama je posebej vznemirila zdravstvene delavce po vsej deželi.

Sedaj ni moč z ničimer nadomestiti tistega, kar ne bi smeli izgubiti. Ta huda izguba je spodbudila zdravstvene delavce, da o njej vsak dan razpravljajo. Ko povzemajo iz te tragedije nauk, opozarjajo na tisto, kar v naši zdravstveni službi še ne velja. O tem smo se razgovarjali tudi z uglednimi zdravstvenimi delavci iz Beograda.

Zdravnik je želel pomagati bolničarju. Sedem dni mu je razlagal, kako je treba opravljati pomožne posle v zdravstveni službi. Nekega dne pa je docela po naključju naletel na tega — v sedmih dneh »izsolanega« bolničarja, kako vodi neko zdravstveno postajo in pregleduje bolnike.

Mimo tega je bila zapostavljena še ena važna stvar: dobra organizacija dela v zdravstvenih ustanovah. Povrnimo se nazaj: kaj takega se ne bi smelo nikoli več pripetiti. To moramo imeti stalno pred očmi in ne smemo dovoliti, da posamezne posle opravljajo ljudje, ki zanje sploh niso kvalificirani. Pogosto je namreč tistemu, ki ima malo znanja, videti vse izvedljivo in meni, da lahko vse napravi.

V industriji se najbolj pogosto ponesrečijo tisti delavci, ki se dela še niso privadili. Stroj pa ne vidi, dela s svojim mehanizmom. Če se delavcu, ki dela neprevidno in brez zadostnega znanja, danes še nič ne pripeti, pa ni izključeno, da mu bo stroj že jutri odrezal roko.

Kadar gre za delavca v zdravstveni službi, moramo od njega zahtevati veliko več. Ne le, da mora biti usposobljen za delo, ki ga opravlja, marveč mora biti tudi človekoljuben in socialen, da ne gleda na bolnika kot na predmet in da se zaveda svojega odgovornega poklica. Izbor med temi delavci ne sme biti površen. Pri tem naj opozorimo tudi na organizacijo dela, ki v mnogih primerih šepa, ter na nujno potrebno strokovno nadzorstvo, ki ga sedaj še nimamo, prav tako pa tudi na vse drugo, kar »šepa« in kar je brezpogojno treba zdraviti in ozdraviti. Če smo doslej samo deloma načeli to vprašanje, nas primer v Skoplju opominja, da moramo v zdravstveni službi sleherni stvar brez odlašanja postaviti na svoje mesto.

Ti in številni drugi podobni primeri pričajo, da pojavi malomarnosti, neodgovornosti in primitivizma, ki utegnejo pripeljati do hudih tragedij, niso tako redki in da je treba biti skrajno obziren in čuječ pri tako odgovornem delu, kot je zdravljenje ljudi. To prav tako opozarja, da s sredstvi, ki smo jih doslej nemalo vlagali, ni moč docela urejati problemov zdravstvene službe, če so ta sredstva namenjena samo graditvi zdravstvenih ustanov, a ne ljudem, ki je predvsem od njih odvisno, kako bo ta služba poslovala. V šolanju zdravnikov smo prišli že precej daleč, ti sami brez srednjega in pomožnega osebja, ki mora biti prav tako strokovno in solano, ne morejo mnogo doseči.

PRI NAŠEM DELU NISMO IMELI DOVOLJ OSEBNE ODGOVORNOSTI

Dasiravno je Zveza zdravniških društev, ko je analizirala desetletno delo in razvoj zdravstvene službe, ugotovila številne pomanjkljivosti — opozarja prof. dr. Božidar Djordjević, prorektor beograjske univerze in generalni tajnik Zveze zdravniških društev Jugoslavije — pa tragičen dogodek v Skoplju izpričuje, da mi, zdravniki, vzlic temu, da skupnost odvaža maksimalna sredstva za razvoj zdravstvenih

nujno potrebna. Tudi etično vzgojo precej zanemarjamo. To pa izpričuje, da se morajo družbene organizacije zdravstvenih delavcev razen strokovnih vprašanj ukvarjati tudi s tem.

Zaupanje v zdravnika je odvisno tudi od njegove moralno etične vrline

Sekretar Sveta za ljudsko zdravje LR Srbije dr. Jovan Ristić opozarja, da smo doslej posevali veliko skrb zdravstvenim usposabljanju zdravstvenih delavcev, kar ni bilo slabo, pri tem pa smo pozabljali na njih moralno etično vzgojo. Slednje moramo celo še bolj poudariti, kajti brez tega ni zaupanja v zdravnika.

Zdaj še nimamo sistematičnega nadzorstva, nadzorstva nad strokovnim delom zdravstvenih ustanov. Nekaj pravzaprav imamo, vendar samo tedaj, ko je treba gasiti požar, to pa je nedvomno Sifzovo delo. Zadevne predpise pripravljamo. Le-ti bodo bržčas pomenili zelo veliko, saj bodo dopolnili veliko vrzel in pripomogli k temu, da bomo spoštovali tiste norme, ki so obvezne za slehernega zdravstvenega delavca.

Tragedija v Skoplju je več kot boleča. Človek le s težkim srcem govori o njej, še težje pa o njej molči. Če bi bilo na tej kliniki delo organizirano, kakor je treba, če bi vedeli, kaj kdo dela in kaj sme, oziroma kaj ne sme delati, z drugimi besedami, ko bi bilo več osebne in kolektivne odgovornosti — do takšne tragedije sploh ne bi prišlo.

Kirurg na primer umiva po četrh ure roke z vročo vodo in spet natakne razkužene rokavice, saj ne more zanesljivo vedeti, ali sta njegovi roki nenevarni za odprto rano. Zelo pogosto pa je moč videti bolniško sestro, da prime z roko konico igle, s katero bo zdravnik dal injekcijo. Ona ni kriva, da ne ve, kaj je sepsa in kaj asepsa. Skrajno neodgovorno pa je komu zaupati, oziroma ravnodušno opazovati, kako opravlja posle, za katere ni usposobljen.

Marsikaj ni v redu zaradi pomanjkanja dobre organizacije dela

V mnogih zdravstvenih ustanovah »šepa«, opozarja primarij dr. Dragoslav Stojanović, upravnik železničarske bolnišnice na Dedinju — zaradi pomanjkanja dobre organizacije v delu, ki je odvisna predvsem od vodstva ustanove, prav tako pa tudi od slehernega člana kolektiva. Dobra organizacija, disciplina in odgovornost pa so stvari, ki jih ni moč ločiti drugo od druge. Če je vsakdo postavljen na tisto mesto, ki ustreza njegovi strokovni izobrazbi in če je nadzorstvo nad strokovnim delom slehernega posameznika vse od upravnika bolnišnice prek načelnikov vseh oddelkov — se le stežka primerijo nezaželeni incidenti.

Tragedija v Skoplju in vse, kar ni v redu v zdravstvenih vodstvih, je takšen opomin, ki nas zavezuje k skrajni budnosti v vsej zdravstveni službi. Na primer nimamo predpisov, ki bi v naši stroki — posebno za zdravnike, srednje in pomožne osebe, urejali pristojnost po kvalifikacijah, in celo niti tega, za katere posle je potrebna določena kvalifikacija. Prav tako nimamo šol za bolničarje. Res, da so pomožne osebe pogostokrat ljudje »z greh« in brez slehernih izobrazbe, zaradi česar so jim sicer povsod zaprta vrata, torej ljudje z ulice. Tega pa ne bi smelo biti.

Nihče ne more biti brez odgovornosti

Šef urološke klinike medicinske fakultete v Beogradu prof. dr. Sava Petković poudarja, da nihče v zdravstveni ustanovi ne more biti brez odgovornosti. Razume se, da je, mimo tega, da je vsak posameznik sam odgovoren za svoje delo, odgovoren tudi voditelj ustanove, ki mora vedeti, kako njegov podrejeni dela in v kolikšni meri je sposoben za tisto, kar napravi.

V zdravstveni službi je še marsikaj pomanjkljivega, najhujše pa je to, da namesto, da bi stvari uredili kot je treba, po navadi delamo tako, kakor moremo. Velikanska gmotna sredstva odvajamo za zdravstveno službo. Toda učinek ni v sorazmerju s tistim, kar vlagamo tуди. Čemu v bolnišnicah razkošje? Čemu razsipači, ko imamo vendar ambulante brez oken ali kirurških sob s popokanimi zidovi in odpadlim opazem? Bolnikom je treba nuditi vse, kar je nujno potrebno, ne pa tudi tistega, kar je povsem nepotrebno.

Zlorabil je razumevanje

Dokler bo v mestih stanovanjska stiska, bo marsikateri la tako huda, če ne bi družina, prebivalec z grenkobo pomislil ki je pretentala staro ženo, za na pojma: najemnik, podnajemnik — »pravica lastnika stanovanja« — Nihče prejšnjih najemnikov ne sme v kuhinji prati plenic, jih sušiti, odveč je vsako vedro vode, ki si ga natočijo, odveč vsak korak, ki ga store v stanovanju.

Na pritožbe pa en sam odgovor s posmehom: »Tu je papir, tu podpis, najemniki stanovanja smo mi!«

»Ne upam si več ganiti v stanovanju, ki je bilo včasih naše,« potoži žena, ki je prav v tem stanovanju nekaj časa med okupacijo skrivala pisatelja Preših Voranca.

Pri takem nerazumevanju sočloveka za izkazane dobrote se je na žalost pokazal kot resničen pregovor, da je dobrot sirota. Tega pa pri nas ne bi smelo biti. Življenje postaja namreč pretežko, če ljudje nimajo razumevanja drug do drugega.

Svet za socialno varstvo: »Poklicali bomo človeka tu sem in mu to povedali.«

Nobena pogodba in noben izsiljen podpis ne oduzeča nikogar od tega, da ima human odnos do soljudi. In celo do tistih ljudi, ki so mu v stiski nudili streho nad glavo.

Nina Trnovec

POZIV RDEČEGA KRIZA SLOVENIJE

Zbiralna akcija za rabljena oblačila

Pogosto slišimo pripombe pa tudi predloge iz ljudstva: »Zakaj ne bi začel Rdeči križ zbirati rabljena oblačila, ki so marsikje v omarah, podstrešjih in drugod nerabna, mnogim pa bi bila še vedno tako dobrodošla kot nova. Koliko imamo družin v mestih, kjer otroci hitro odrasčajo obleki, obutvi, perilu, nimajo pa bratov in sestric, ki bi za njimi ponosili in neredko žene ne vedo kam s temi predmeti...«

Izza hudih povojnih let, ko je skoraj sleherni izmed nas začel iz nič, pa do danes so se gmotne razmere marsikomu že toliko izboljšale, da bi mogel pogrešiti kak kos osebne, sicer rabljene garderobe in jo pokloniti Rdečemu križu za nekoga v stiski. Pa bo morda kdo dejal: »Saj te vendar podpira občinsko socialno varstvo, čemu sedaj še Rdeči križ?« Res je, vendar so potrebe in število teh še vedno večje, kakor pa zmorejo izdatkov naši občinski proračuni. Zlasti pogosto nastopajo takšne izredne potrebe (zlasti v obleki in obutvi), katerih niti ni moč predvidevati v teh proračunih. Še vedno čutimo posledice vojne. K temu pridejo še primeri osebnih, družinskih in elementarnih nesreč, kot so n. pr. požari, poplave itd., in četudi bodo naše ekonomske razmere z leti še tako dobro urejene, se bodo vedno še pojavljali primeri, ko bo morala družba poseči vmes in nuditi neposredno pomoč.

Trenutno stanje je takšno, da so zaloge, s katerimi je razpolagal Rdeči križ iz mednarodnih virov, skoraj pošle, na vrata odborov Rdečega križa pa trka z nastopajočim mrazom več in več ljudi. Zato smo se odločili za zbiranje raznih oblačil, perila in obutve, da iz tako zbranega

Letoška akcija naj se izvede od 23. do 30. decembra t. l., sicer pa naj bi bila taka akcija vsako leto v programu našega Rdečega križa.

Prosimo vso našo javnost in šolska vodstva, da z razumevanjem sprejmejo pobudo Glavnega odbora Rdečega križa Slovenije in po svojih močeh pomagajo k uspehu akcije.

Metalka
TRGOVSKO PODJETJE Z ŽELEZNINO
(prej »ŽELEZNINA«)
LJUBLJANA

sporoča cenjenim odjemalcem, da bo podjetje imelo

LETNI POPIS BLAGA

(inventuro)

OD 20. DO 31. DECEMBRA 1956

Ker v času popisa ne bomo mogli izdajati blaga, prosimo cenjene odjemalce, da se s potrebnim blagom pravočasno oskrbe.

»METALKA«, Ljubljana

Devizni tečaj

Na rednem sestanku so bili dne 11. decembra 1956 zaključki po naslednjih tečajih:

US dolar	5.100, 6.800, 5.199,04, 1.637,01
£ 1	17.114,29, 18.000, 2.042,45; DM 201.500, 190.000, 205.200, 2.779,90; Bfrs — 11.154,19, 6.838,61, 1.059,76; Ffrs — 1.380,24, 1.408,49, 1.543,23; Stf 94.500, 87.715,28, 84.766,67, 1.135,56; Lit 935, 832,41, 935, 1.847,91; Lit STT — 515,09, 450,02, 537,54; Lit Gr. 462, 340, 462, 862,50; Hfl — 86.251,52, 80.000, 915,33; Eg. Lstg 2.500, 2.600, 2.884, 254,74; o. dolar Avstr — 6.673,47; — o. dolar Dan. — 1.500, 1.312,22, 337,40; o. dolar Fl. 605, 780, 795,71, 165,23; o. dolar Norv. 720, 1.026,51, 988,08, 229,36; o. dolar Grč. 1.100, 1.580, 1.437,38, 379,12; o. dolar Turč. 601, 974,67, 806,85, 164,95; o. dolar Izr. 930, 1.261,51, 1.192,33, 197,44; o. dolar Arg. — 1.150, —; o. dolar Braz. — 793,61, —; o. dolar ZSSR — 1.623,81, —; o. dolar Madž. 850, 1.050, 963,91, 221,30; o. dolar Polj. — 1.762, —; o. dolar ČSR 2.160, 2.015,92, 2.187,83, 629,27; o. dolar Belg. 650, 1.182,39, 903,12, 201,04; o. dolar Rom. 1.500, 750,56, 1.078,04, 259,34; o. dolar Vzh. Nem. 2.000, 1.625, 2.000, 566,66; o. dolar Albanija 670, 888, 624,51, 108,17; o. Lit Koper 526, 481, 695,83; o. L. Kina — 3.744,90, 4.500, —

Opomba: številke pomenijo: 1. tečaj v Ljubljani, 2. predhodni srednji tečaj FLR, 3. srednji tečaj FLR, 4. naziv

RAZPIS

ISKRA

TOVARNA ELEKTROTEHNIČNIH IN FINOMEHANIČNIH IZDELKOV • KRANJ

RAZPISUJE SLÉDEČA DELOVNA MESTA ZA:

INŽENIRJA KEMIJE
KEMIKA s srednjo tehnično šolo
VEČ INŽENIRJEV strojne in elektrostroke
VEČ TEHNIKOV strojne in elektrostroke
VEČ ABSOLVENTOV ekonomske fakultete
VEČ ABSOLVENTOV srednje ekonomske šole

Nastop takoj ali po dogovoru. — Plača po tarifnem pravilniku. — Ponudbe z dokumenti (kratek življenjepis, prepis diplome), pošljite presonalnemu oddelku.

ISKRA

tovarna elektrotehničnih in finomehaničnih izdelkov • KRANJ

4600

Socialna zaščita mladine

je velika naloga, ki jo uspešno opravlja Svet za varstvo družine v Šentvidu

V okviru Sveta za varstvo družine so se prejšnji teden posvetovali o teh vprašanih člani svetov pri ObLO Šentvid ter zastopniki množičnih in političnih organizacij.

Predsednik sveta Angela Černigojeva je poročala o delu sveta in o problemih, ki jih bo treba čimprej urediti. Stari zdravstveni dom v Šentvidu in njegovo podružnico v Vodicah obišče vsak dan nad 300 ljudi. Za tolikšen obisk so prostori doma že pretesni in bo treba misliti na novega. V teh temnih prostorih je razen redne ambulantne službe združena zaščita mater pred porodom in po njem ter zaščita predšolske in šolske mladine.

Socialna zaščita otrok in mladine je velika naloga, ki jo uspešno opravlja Svet za varstvo družine. V občini je 221 otrok pod skrbništvom, 54 pa pod družbenim varstvom. To pa zaradi prevelikega nagnjenja enega ali obeh staršev otrok k alkoholu, zaradi sporov v družini in podobno. Od teh je 7 v domovih, 3 pri tujih družinah, drugi pa pri starših. Nad 70 otrok padlih borec in žrtev fašističnega nasilja prejema redno pomoč za šolanje. Zaradi slabih socialnih in stanovanjskih razmer ne morejo v družinah, je v domovih 27 otrok, samo zaradi alkoholizma ne more živeti v družinah in živi v domovih 40% otrok.

Najboljša oblika zaščite otrok je rejništvo. Petim otrokom iz občine je tako zagotovljeno lepo družinsko okolje. Niso pa še uspeli s posvojitvami, s čemer bi dali otrokom drugi dom.

Pravilna vzgoja mladine v družini sami je večkrat otežkočena, ker razna nesoglasja, prepripi med staršema in drugi čim bolj slabo vplivajo na otroke. Skrb za predšolskega otroka je

nezadostna, saj obiskuje edini otroški vrtec v Šentvidu komaj 1% predšolskih otrok. Tudi ni na razpolago dovolj igrišč. Uredili so igrišče za predšolske otroke otroškega vrta, igrišče pri bloku in pri novem vojaškem naselju, pa je vse to še vedno premalo. Potrebno bi bilo večje igrišče in telovadnice ter telovadni dom, kjer bi vadila mladina.

Skrb za zaščito delovne žene, mladih delavcev, vajencev in vajenk je posebno vprašanje, ki se ga morajo lotiti tudi podjetja in organi delavskega upravljanja. Zlasti gre tu za prehrano ljudi, ki hodijo daleč v službo. Največje je tovarne v občini »Bombažna tkalnica Vižmarje«, »Telekomunikacije« in »Rašica« so že poskrbele za to, saj v prvi že deluje menza, v drugih dveh pa buffeti, ki jih postopoma preurejuate v menze. Tako bodo prav oddaljeni delavci in delavke, zlasti mladi, dobivali za majhen denar toplo in izdatno kosilo.

Perete je tudi stanovanjsko vprašanje. Tako je v šentviškem

okolju 67 družinskih stanovanj nesposobnih za prebivanje družine, ker so v njih preveč natrpani, so nehijska ter leglo TBC in drugih bolezni. Vsega skupaj pa je v občini nad 300 nerešenih stanovanjskih problemov. Da bi preprečili pijančevanje mladine, je treba doseči absolutno spoštovanje obstoječih uredb o prepovedi točenja alkohola in pijančevanja. Organi javne varnosti morajo res dosledno ravnati in prijavit vse tiste upravne gostinskih podjetij, ki jim je le za komercialno plat podjetja in točijo alkoholne pijače že vinjenim ljudem in tudi mladini.

Razpravljali so tudi o vzgojno zanemarjenih, manj nadarjenih ter socialno in moralno ogroženih otrokih. Pomoč zaposleni ženi, vključevanje mladine v poklice, ustanavljanje otroških vrtcev, in še več je bilo problemov, ki so bili predmet stvarne in vsestranske utemeljene diskusije, ki bo vodilo za nadaljnje delo Sveta in družbenih organizacij. V. K.

Primer Irenke Pavličeve

so obravnavali na seji upravnega odbora Poliklinike v Ljubljani

V torek zvečer je bila v Ljubljani izredna seja upravnega odbora Poliklinike. Kot gost se je seje udeležil tudi načelnik Tajništva za zdravstvo pri OLO Ljubljana dr. Franta Mis. Člani upravnega odbora so razpravljali o smrtnem primeru devetmesečne Irenke Pavlič iz Stožic, ki je 3. decembra letos ves dan zamačala zdravniške pomoči. (Podrobnosti v zvezi s smrtjo male Irenke smo objavili v našem listu 11. t. m.)

Po daljši in temeljiti razpravi je upravni odbor soglasno sklenil, naj se glede nesrečne primera Irenke Pavlič uvede disciplinski postopek proti rajonskemu zdravniku občine Bežigrad. Ta zdravnik je obisk na domu bolnega otroka zavrnil, čeprav bi moral po besedah otrokovega očeta, ki je zahteval pregled bočne hčerke, vedeti, da gre za nujen primer. To dokazuje tudi dejstvo, da je omenjeni zdravnik predpisal bolnici zdravila samo na osnovi očetovih besed, saj bolne deklice ni obiskal. Takšen postopek je v nasprotju z zdravniškimi pravili in z zdravniško moralo. Upravni odbor je sklenil o primeru Irenke Pavlič obvestiti Javno tožilstvo in Zdravniško društvo ter priložiti tudi vse zbrano gradivo v zvezi s tem žalostnim dogodkom.

Kdor pozna ves potek dogodkov od prve prošnje Irenkinega očeta za zdravniški obisk na domu pa do zdravnikovega prihoda več ko uro po otrokovi smrti, bo najbrž uvidel, da za ta in za podobne primere ne kaže zvrčati prav vse krivde na tega ali onega zdravnika, ampak da nosi morda največjo odgovornost slaba organizacija naše dežurne zdravstvene službe. Dokler le-ta ne bo urejena s polno odgovornostjo za zdravje naših ljudi, se bodo podobni primeri najbrž še vedno ponavljali, čeprav bi bil zaradi morebitne krivde kaznovan ta ali oni zdravnik. M. J.

22. decembra otvoritev novega mostu

V soboto, 22. decembra — na dan Jugoslovanske ljudske armade — bo v Celju svečana otvoritev novega železobetonskega cestnega mostu čez Savinjo. Most, ki je širok 12 metrov in ima sodobno arhitektonsko obliko, bodo že dan preizkusili. Nedvomno je, da sodi novi most v vrsto najbolj pomembnih komunalnih objektov, ki so bili zgrajeni po vojni v Celju.

Novi slovenski grobovi na tujem

V Clevelandu so umrli: Rudolf Grum, star 44 let, rojen v Clevelandu, Frančiška Pluman, po domače Zontar, stara 82 let, po poklicu diplomirana babica, doma iz vasi Prasa na Gorenskem, Franc Strah st. star 67 let, doma iz Zagorice pri Dobropolju in Anton Bragoc, star 65 let, doma iz Pivke na Krasu. Razen naštetih so umrli v Milwaukee Vincenc Steh, star 78 let, doma iz Ljubljane, Roka Podlesnik, stara 76 let, doma iz okolice Celja in vdova Karolina Zupančič; v Syganu Ignac Knez, star 78 let, doma iz Dobrova, v Summitu Neža Drolic, stara 72 let, v North Chicagu Anton Vider, star 67 let, doma iz Velike Rače, v Rentonu Angela Podrznik, roj. Hren, stara 63 let (prevezala si je žile na roki) doma iz Baloga pri Smartnem, v Emuclawu pa vdova Matilda Remškar, stara 86 let.

»Na-ma« izpolnila letni plan

Ljubljanska trgovska hiša »Na-ma« pred Pošto je sinoči izpolnila letni plan. V slabih 12 mesecih je ustvarila 1 milijardo 7 milijonov dinarjev prometa. Če to število primerjamo s številom prodajalcev, vidimo, da je vsak prodajalec pri »Na-ma« prodal za dobrih 14 milijonov dinarjev blaga. Največ so prodali konfekcijskih izdelkov, manufakturnega blaga in koles, zlasti boljših, ki jih je po malem ves čas primanjkovalo. Pri tem ne moremo pre-

zreti dejstva, da oddelek za potrošniške kredite pri »Na-ma« beleži nekaj čez 5000 kupcev, ki so kupili blago na obroke. Največje zanimanje za kredite je bilo oktobra, ko so pri »Na-ma« vpisali rekordno število 1178 potrošniških posojil.

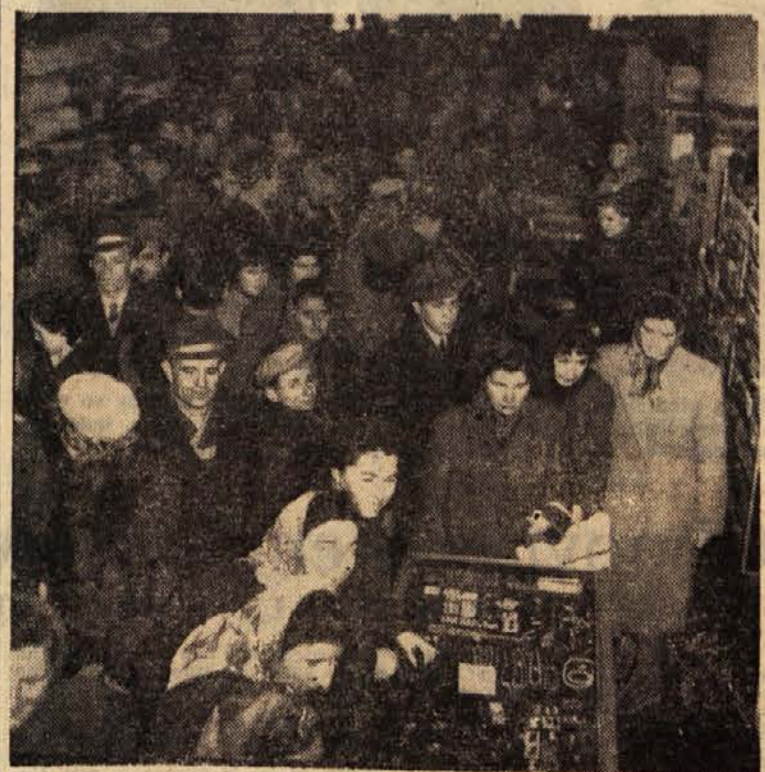
Ko ugotovljamo izpolnitev plana in pri tem ne pozabljamo poudariti, da promet pri »Na-ma« iz leta v leto raste, seveda ne moremo mimo tega, da se število uslužbencev ni prav nič povečalo

in da, žal, tudi ni moč opaziti kake pridobitve na prostoru. Hočemo reči, da so zahteve potrošnikov vedno večje, da pa se »Na-ma« še vedno stiska v dveh prostorih, v katerih je venomer gneča in v katerih že primanjkuje zraka. Vsekakor so prostori vzrok, da ne more »Na-ma« zadostiti vsem potrošnikom, čeprav ni dvoma, da bi bil lahko promet precej večji. Misel, da bi zgradili trgovsko hišo, kot so jo na primer pred nedavnim zgradili v Nišu, tudi pri nas ni zaspala. Dobre volje pri kolektivu in pri oblastnih organih je dovolj. Le denarja ni. Zato ni računati, da bi pred dvema letoma začeli resneje razmišljati o novogradnji v podaljšku palače »Na-ma«.

»Na-ma« se že nekaj let trudi in išče zadovoljive rešitve, ki bi vsaj do neke mere omogočila razmah veleblagovnice, kot ga narekuje razvoj mesta in širša izbira blaga. Najbolj bi jim odločilo, če bi dobili sosedno šahovsko dvorano v prvem nadstropju, kamor bi lahko razširili prodajo konfekcijskih izdelkov in uvedli polkonfekcije še posebej za otroke. Vsekakor je šahovska dvorana v Ljubljani nujno potrebna, vendar je vprašanje, če je nujno, da je v poslovnih zgradbi? Morda bi se dalo z obojestranskim razumevanjem in dobro voljo razširitev poslovalnice »Na-ma« zadovoljivo urediti.

Druga težava, ki zavira razmah podjetja, so skladišča. V kletih ima »Na-ma« tesna skladišča, ki ne dovoljujejo niti normalnih zalog. Zato se nemalokrat zgodi, da zmanjka trgovini za kakšen dan ali dva to ali ono blago.

Rešitev teh dveh težav, ki sta vsekakor vredni pozornosti, bi v precejšnji meri zadovoljivo odjeknili ne samo pri potrošnikih, marveč bi se zadovoljiveje odsevali v poslovanju veleblagovnice.

Kupcev je v »Na-ma« zmeraj dovolj

Z rednim PUTNIKOVIM AVTOBUSOM iz Ljubljane proti Zagrebu

»Trenutek, prosim,« je v ljudno zaklical sprevodnik, ko smo se zgrnili okoli vrat avtobusa. Zapri jih je in odšel v pisarno. Kmalu se je vrnil. »Sedemnajst rezerviranih,« je zaklical soferju, ki je še popravljal kovčke in steklenice (obvezno) doljenjskih potnikov.

V avtobusu. Prvih nekaj sedežev se je že udajalo pod težo »direktnih« potnikov. Drugi potniki pa so se na vso moč pririvali in iskali svoje sedeže. Številke spredaj, številke zadaj: vrag vedi, katera označuje njihov »broj«. Naposled so s sprevodnikovo pomočjo uredili to zamotano stvar. Nam, ki nismo potovali prav do Zagreba, so ostali zadnji sedeži. Stisnil sem se na predzadnji sedež in deli usodo »nedirektnega« potnika s starejšim sopotnikom. Avtobus je bil razdeljen na dve »republikli. Meja; sedež številka sedemnajst! V sprednjem delu so bili »poldirektni« potniki do Zagreba, v zadnjem pa ljudje, ki so govorili v doljenjskem narečju.

Stiri popoldne. Krenili smo. Za nami so ostajale ljubljanske ulice in kmalu je zmanjkalo tudi tlakovane ceste. Pod nami je zaropotala kamnjenje. Zadnji konec avtobusa se je spreminjal v gugalnico. Moj sopotnik, ki je malo prej hvalljivo udobno vozilo, je sedaj presunljivo zastokal. Nehote sem se spomnil na radijsko reklamo: »Putnikovi avtobusi so udobni in kurjeni!« Kurjeni so res, udobni tudi, samo ceste, ceste, te niso udobne. O tem sem se prepričal na lastnih kosteh. Ko bi bil fizik, bi lahko računal sredotočne in sredotočne sile in valovanje vseh možnih in nemogočih vrst. Ker tega

nisem znal, sem raje opazoval ljudi in si tako preganjal dolgčas. Nič jih nisem vprašal in nič mi niso povedali, pa sem vendar izvedel marsikaj.

»Prosim, ne kadite!« Sprevodnik je gledal elegantnega potnika na sedežu pred številko sedemnajst.

»Sta?«

»Prosim, ne kadite!« Drugim potnikom je slabo.

Res je šla proti prednjemu delu ženska z robcem na ustih, blede kot zid. Elegantni potnik pa se je prepričal s sprevodnikom in ni mu zmanjkalo strašno učenih besed. Claretta je gorela naprej, on pa je med prepričeval večkrat krepko potegnili vase blagodejni dim...

Taki smo.

Za nami so ostajali kilometri kamni, vasi in jame na cesti... Včasih so zakrpile zavore, avtobus je zmanjšal hitrost in se previdno izognil težkemu tovornjaku.

»Sofer je dober,« je šepnil moj sopotnik. Prikimal sem mu.

Zunaj je bila tema, v avtobusu pa je bilo svetlo. V šipi pred menoj sem zagledal zadnji sedež. Mlad fant se je sklanjal k dekletu in ji »pihal na srce«. Dekle pa se je veselo smejala, kot se smejejo mlada dekleta vsemu, kar jim pripovedujejo fantje. Avtobus se je močneje zazibal in dekle se je hote ali nehote naslonila na fanta.

Karoserija je pela svojo neubrano pesem, po strehi so škrabljale veje obcestnih jablan. Novo mesto, Sentjerne. Se malo in izstopiti se moral.

F. K.

Ker je vozil neprevidno

Prometne nezgode so na naših cestah že skoraj vsakodnevni pojav. Vedno se pripetijo v ljubljanskem okraju, po statistiki skoraj tretjina od celotnega števila vseh prometnih nesreč v Sloveniji. Zelo pogosto pa so tudi v koprskem in gorickem okraju, medtem ko je v itajerskih in doljenjskih okrajih nezgod mnogo manj. Najčiste so nezgode zaradi neprevidne vožnje, zlasti v tem času ko se ceste ponekod posledenele. Število prometnih nezgod se je od meseca oktobra, ko jih je bilo blizu 270 po vsaj Sloveniji, zvišalo v mesecu novembru na okrog 180 nezgod. To je kar za 90 nezgod. Vendar to ni pripisovati večji previdnosti koristnikov cest, ampak le nekoliko manjšemu prometu, elasti kolektorjev. Drugače pa so neprevidnost, prehitra vožnja in delno tudi vinjenost voznikov še vedno pogosti pojavi na cestah. V soboto, 8. decembra dopoldne je vozil po republiški cesti iz smerti Truja proti Turnišču s poltovornim avtomobilom poklicni voznik Ivan Gobec. Vozil je s hitrostjo okrog 70 km na uro in tako tudi pripeljal v Turnišče, kjer je cesta gramozna. Tedaj je zaneslo vozilo na levo, naskar ga je pri zavajanju prevrnilo in vrglo v obcestni jarek. K sreči ni bilo človeških žrtev. Na avtomobilu pa je nastalo za okrog 80.000 dinarjev škoda.

Huda prometna nesreča v Hotiču pri Litiji

V torek okoli 20. ure so je v naselju Hotič pri Litiji zgodila huda prometna nesreča, ki je terjala dve smrtni žrtvi. Cestni delovodja P. F. in častar M. F. sta prisledla v kabino tovornega avtomobila, ki ga je upravljal voznik Herman Mastnak in se hotela prepljati domov, prvi v Ljubljano, drugi pa v Senožeče. V vasi Hotič je eden izmed sopotnikov prosil voznika, naj mu prestopi vozilo v upravljanje in v tem trenutku je tudi prijel za krmilo in okrenil v desno. Avtomobil je prišel tako s desno stranjo pod cesto in zapeljal nato čez kup gramozna ter se prevrnil. Vsem so se odprla vrata kabine in oba sopotnika sta padla iz kabine tako nesrečno, da ju je stisnila stranica avtomobila in sta obšla na mestu mrtva. Na avtomobilu niso delovale zavore in ga je voznik hotel odpeljati v Ljubljano v popravilo. Čeprav vozilo ni bilo sposobno za promet na javnih cestah, je vzel v kabino še dva sopotnika. (O)

Prihodnje leto 405 ton ŽIVEGA SREBRA

Po družbenem planu idrijskega rudnika bodo 305 ton živega srebra prodali v tujino, 100 ton pa natenili za domače potrebe

V idrijskem rudniku živega srebra bodo prihodnje leto kljub siromašnejšim nahajališčem rude lahko pridobili 405 ton oziroma 11.739 jeklenk živega srebra (jeklenka vsebuje 34,5 kg tekočine). Tako so menili na nedavni seji delavskega sveta, ko so razpravljali o gospodarskih možnostih tega našega najstarejšega rudnika, ki je glede na količino pridobljenega živega srebra še vedno na četrtem mestu v svetu.

Velik del srebra, 305 ton, bodo prodali v ZDA, Anglijo, Zahodno Nemčijo, Francijo, Svico, Avstrijo in v Švedsko ter zanj iztržili po sedanjih cenah na svetovnem trgu skoraj milijardo 300 milijonov dinarjev. Za industrijo izdelavil in druge domače odje-

malce bo kolektiv namenil sto ton živega srebra; zanj bodo prejeli nad 480 milijonov dinarjev.

Glede na izčrpanost nahajališč rude ter zastarele rudniške naprave bo moral kolektiv opraviti veliko delo in storiti velike napore, da bo lahko izpolnil svoje proizvodne obveznosti. O tem so veliko razpravljali tudi na letošnji skupščini sindikalne podružnice. Za povečanje proizvodnje so rudarji med drugim predlagali samoupravni organom, da bi že v jami izločali slabo rudo s premajhnim odstotkom živega srebra. V separaciji bi čistili samo žlahtno rudo, s čemer bi tudi znatno zmanjšali proizvodne stroške. M. D.

OBČINSKI LJUDSKI ODBOR BOHINJSKA BISTRICA

in vse politične organizacije, društva in ustanove najskrenejše čestitajo ob 15-letnici upora Bohinjcev proti okupatorju

NAJ ŽIVI 14. DECEMBER — PRAZNIK BOHINJA!

J 191

SPLOŠNO KOVAŠKO IN KLEPARSKO PODJETJE BOHINJSKA BISTRICA

čestita vsem svojim poslovnim prijateljem za praznik Bohinja • Vljudno se priporočamo!

GOSTINSKO PODJETJE »ČRNA PRSTA« BOHINJSKA BISTRICA

čestita prebivalstvu Bohinja za njegov praznik!

Vljudno se priporočamo!

Kmetijska zadruga BOHINJSKA BISTRICA

z vsemi svojimi odseki in poslovalnicami priskrbo čestita vsemu prebivalstvu Bohinja za dosedanje uspehe na poti v socializem

TRGOVSKO PODJETJE »SAVICA« BOHINJ

S POSLOVALNICAMI

»JELOVICA«

»ŠPECERJA«

»ROVTARICA«

Z NAJVEČJIM VESELJEM POZDRAVLJA PRAZNIK BOHINJA

Naš delovni kolektiv bo tudi v prihodnje storil vse za dobrobit potrošnikov

LETNA INVENTURA

PRI TRGOVSKEM PODJETJU »PETROL« LJUBLJANA, CANKARJEVA 5/II

Obveščamo vse cenjene odjemalce, da zaradi letne inventure ne bodo poslovala naša skladišča v

ZALOGU, MARIBORU IN CELJU V DNEVIH 17. IN 18. DECEMBRA 1956

Skladišča Petrola v

POSTOJNI, AJDOVŠČINI, PTUJU, DRAVOGRADU, MURSKI SOBOTO, KOČEVJU, NOVEM MESTU IN BREZICAH

pa ne bodo poslovala

DNE 17. DECEMBRA 1956

V zgoraj navedenih dneh bodo vse naše črpalke redno poslovale

Prosimo vse potrošnike tekočih goriv in maziv, da si pravočasno pred inventuro nabavijo zadostne količine tega blaga

4639

PETROL LJUBLJANA

ON AŠIM MLADIM BRALCEM

Marta Grom: TINČKOVA MAMA

Bil je roditeljski sestanek. Tinček je bil skrit za ograjo šolske vrta. Opazoval je roditelje, ki so hiteli v šolo. Videl je Cvetkino mamico. Bila je v krznem plašču in s prav takim klobučkom na glavi. Videl je Marjanovega očka. Nosil je črno obrobljena očala in resno je gledal. Videl je mnogo drugih mamic in mam, atkov in očkov. Med zadnjimi je prihajala njegova. Tinčkova mama. Tudi ona je bila v najboljši obleki. Vendar je bila videti v njej tako uboga. Najbolj siromašna med vsemi. Njena obleka je bila obledela in zgubljena. Tudi čevlji so bili že stari in obnošeni. Izgledali so, kot bi bili umazani. A vendar: Tinček jih je celo uro drgnil in krtačil. Za Tinčkovim hrbtom je obstala mala Cvetka. V rokah je nosila kos pogache.

»Na, Tinček!« je rekla. »Ne morem več!«

Tinček je vedno z veseljem sprejel njena darila, a v tistem trenutku mu ni bilo do pogache. Prijel je kos in ga vtaknil v žep.

Drobna Cvetka v belem koščku se je naslonila na Tinčkovo ramo. Sklonila se je čisto k njemu in zašepetala:

»Tinček, ali ni lepa moja mama!«

»Da.«

Tinček se je okrenil. A videl je, da gleda Cvetka njegovo, Tinčkovo mamo.

»Ne, Cvetka ne sme gledati njenih čevljev!« je pomislil, a naglas je rekel:

»Cvetka! Ali se ne smeš lepo moja mama?«

Cvetkine oči so se zbegale. Ozrle so se v sošolsca in njene ustne so tiho dejale:

»Da! Tinček! Tvoja mama se smeš lepa najljepše!«

Tinčkov obraz je zasijal od sreče. Nehote je stisnil roko drobne Cvetke. Stekel je proti domu. Vso pot je mislil na svojo mamo, ki se smeš lepa najljepše.

bellih rokavic. V obleki, zguljeni obleki, s starimi obnošenimi čevlji si najlepša mama na svetu! Vse to je hotel Tinček povedati, a vendar ni mogel. Le glavo je naslonil in od sreče zaprl oči. Tedaj je začutil na svoji glavi njeno roko. Zdrsel je preko Tinčkovih zmrsenih las in Tinček je sam v sebi pomislil:

»Kako nežna, kako topla je njena dlani!«

Osel gre samo enkrat na led

Ob neki zamrzli lisiica je stala, na mraz se jezila, tako modrovala:

»Ko imela bi koga, da bi ga lujezila, takoj bi na lakoto, mraz lpozabila.«

Komaj to reče, osla zagleda, on zdaj bo prva žrtev, seveda.

»O, strček osliček,« dé zvoita lisiica, »kam tako hitro gre vaša nožica? Postojte, postojte, nikar ne bežite, raje na led se drsat pojditel!«

Ze se zadrša po ledu lisiica, oslopa misli takole butlica:

»Zakaj se lisiica le bi drsala? Jaz, osel, na ledu vsekakor bom lgal.«

A oslove teže ni led več prenesel se moker je osel iz vode prilekel.

Od zdaj se osel ne da več lpoljufati, ne da se nikomur na led več lspeljati.

Ceprav se na neki cedil bi sam lmed, vsak osel gre le enkrat na led.

Mira Jeglič,
dijakinja Učiteljska Resljeva 10, Ljubljana

Pišite nam o filmu »DOLINA MIRU«

Pred kratkim je začel svojo pot po naših kinematografih slovenski film »Dolina miru«. O tem filmu se med našimi mladimi bralci mnogo govori, nič se pa o njem ne piše. To pa seveda ni prav. Treba je, da mnogi izmed naših bralcev primejo za pero in o tem filmu pišejo na naši mladinski strani. Pišejo naj o tistih stvareh, ki se jim zdijo v filmu dobre, ne smejo pa prezreti tudi slabih strani, če menijo, da ima film tudi hibe. Mislimo, da se je o tem filmu vredno razpisati. Dobre prispevke bomo z veseljem objavljali. Dogovorili smo se tudi s filmskim podjetjem, ki je film izdelalo, da bo dalo za vsak objavljen članek o filmu »Dolina miru« veliko fotografijo. Sodelavci, ki pošljejo članek, naj izrazijo željo, kakšen prizor hočejo imeti na fotografiji. Razen tega bodo dobri, izbrani prispevki o filmu »Dolina miru« ocenjeni tudi za naše letne nagrade, ki jih bomo kmalu razpisali in se bo čas zanje štel od 29. novembra 1956 do 29. novembra 1957. Tako se obetajo za prispevke o filmu »Dolina miru« lepe nagrade. Vendar morajo biti prispevki o filmu napisani samostojno. Vsak, ki namerava pisati, naj piše samo tisto, kar sam misli o filmu. Ocene za film »Dolina miru« pričakujemo čimprej.

ŽOGA NA VALU

Udeleženci se postavijo v vrsto. Prvi vzame žogo in jo tovarišu za seboj poda čez glavo. Ta jo poda naslednjemu skozi noge, oni spet čez glavo. Tako potuje žoga kakor na valu gor in dol.

Vstopil je v domačo kuhinjo. Postavil se je k steni, na kateri je visela podoba njegove mame. Za star, droben okvirček je zataknil smrekovo vejico. Gledal je sliko in si dejal:

»Ko bom velik, ji bom kupil rdečo svileno obleko. Kupil ji bom črne čevlje z visokimi petami. Na roke ji bom nataknil bele rokavice in ji bom dejal: »Mama! Kako lepa si!«

Tinček niti nišal ni, da so se vrata lahko odprla. Sele ko se je ozrl, je videl. Tam je stala njegova mama. Smešljala se je.

Planil je k njej. Objel jo je s obema rokama. Zastrmel se je v njene oči. Hotel ji je reči: »Mama! Kako lepa si! Četudi nimaš lakastih čevljev! Četudi nimaš svilene obleke. Četudi nimaš

Murči, Picuk in dudka

Od kod je psiček prišel, nismo vedeli, bil je prestrašen in sestradan. Ker je dobil jesti in je rad

slušal dobro besedo, je ostal pri nas. Bil je črn, zato smo ga klicali Murči, toda zaradi njega smo imeli precej bridkih ur, posebno še naš mali Picuk, tako smo namreč klicali svojega triletnega brata. Ta je kljub »visoki« starosti zelo ljubil dudo, ki pa je primerna le za dojenčke.

Nekega dne njegove dudke ni bilo nikjer. Zaman je bilo iskanje nas vseh. Drugega nam ni kazalo, kot kupiti novo ali pa poslušati koncert, kakršnega znajo mojstrsko izvajati taki solisti in tudi ura koncerta jim je zvečer najbolj prikladna. No, ker nismo bili razpoloženi poslušati takih koncertov, smo takoj kupili novo dudo. Mir v hiši pa je bil le kratkotrajen, kajti čez nekaj dni je Picukova duda tragično izgnila. Naš Murči jo je pred očmi njenega lastnika sladko pohrustal. Ubogi Picuk ni zinil niti »A«, samo debelo je gledal nekaj časa, nato pa so se mu vsule kot lešnik debele solze. Ko si je nekoliko opomogel, je šele začel pripovedovati, da mu je »Mulli« popopal dudo. Zvečer bi se že skoraj začel koncert, toda ob

ljudbenke, je raje utihnil in kmalu brez nje zaspal.

Napisala in ilustrirala Škerlak Belica, II. r. kl. gimn., Ljubljana

IZ OTROŠKIH LET

To se je zgodilo 1947. leta. Komaj sem spolnil 5 let, sem pogostokrat naletel na bombo, pištolo, puško in drugo nevarno orožje.

Nekega popoldneva sva Pavle in jaz šla k potoku, kjer sva našla italijansko granato. Zgoraj je bila bela, spodaj pa rdeča. Pavle je rekel, da jo bo vrgele, jaz sem ga pa svaril, naj tega ne stori. Toda bilo je že prepozno. Granata je odletela v zid. Počilo je. Meni je kos odletel v glavo, a njemu pa v oko. Pavle je sedaj brez očesa, jaz pa imam znamenje na glavi. Tako vas opozarjam, pazite na orožje.

Papež Franc, Prehodni mladinski dom Kodeljevo 34

MANKO GOLAR: Zgodba o Zefi, siru in smetani

Je nesla Smehovca Zefa iz Veržeja v Lotmerk na semenj polne piskre sira in smetane, kajti je zvedela, da se Lotmeržanci radi zalagajo z gibanjci, ki so toliko boljše, čim bolj je debelo so namazani s sirom in vrhnjem.

»Paj,« si je dejala vrla Zefa, »to bo penez! Z njimi bom kupila svojemu Tuneku novo robačo, sebi pa robec, ki bo gotovo lepši od klepetave Gele, ki do danes še Bakovec ni videla, pa čeprav leži onstran Mure, ki so jo Veržejci preplavali že nič kolkokrat na tikvah. Kajti jim je Mura ob povodnji odnesla brod z brodarjem vred. Zdaj pa čakajo, kdaj bo pričela teči Mura nazgor, da bi jim prinesla nazaj vsaj brod, če ne mara vrniti več brodarja.

Je prišla Zefa v Lotmerk, ki je že itak znan po vsem svetu, zato ne kaže, da bi ga opisoval. Sredi med hišami leži trg in se je ta dan nagnetlo v Lotmerku morje ljudi in sejmjarjev. In je Zefa takoj pričela prodajati svoj robo. Zefa pa sir in smetana nista šla v promet in vse je kazalo, da so se Lotmeržanci že najedli gibanje, in da bo morala Zefa odnesti vso robo domov.

»Ej,« si je dejala Zefa, »nič ne bo z robačo in robcem, in se

bo klepetava Gela še naprej nosila po Veržeju kot kakšna grofica s svojim židanim robcem.« In ji je kar v Lotmerku pokazala jezik, tako da je mislil Bahirov

nik, ki so imeli ravno opravka v cerkvi s pobožnim vzdihovanjem, so takoj videli, kako je s vrhnjem in so potem začeli vzdihujoče zavijati oči na košaro. Zefa pa je ogledovala po cerkvi rimske vojščake.

Ko si je Zefa napasla oči v cerkvi, si je hotela ogledati še sejmjarje in lectova srca, ki jih je prodajal Južek pod velikim šotorom. Košaro je pustila kar v cerkvi.

No, pa so gospod takoj videli, da sta ostala košara in on sama v cerkvi. In so imeli gospod hudo radi smetano in sir. Pobožno so zaprli oči, da ne bi videli, kaj delajo roke. In so ročno odnesli košaro z dobrotami v svoje prostore. Hitro so spraznili piskre in odnesli prazno posodo nazaj v cerkev, kajti se lahko vrne Zefa vsak hip. Kär je ostalo še sira in smetane, so s pobožno roko namazali okrog ust krivogledim rimskim vojščakom, da se jim še baruse nišo skoraj nič videlo. Potem pa so vzdihovali še nekaj časa in odšli domov nad sir in smetano.

Ko si je Zefa od dobro ogledala Lotmerk in vse znamenitosti, med katerimi ni bila najmanjša smrdljiva Ščavnica, se je vrnila v cerkev po smetano in sir.

Zdela se ji je košara nekam lahka. Pogledala je vanjo in že rekla: »Paj, kje pa je sir in vrhnje?« In je zagledala že v istem hipu rimske vojščake, kako so se ji režali v obraz z belimi usti.

»Mrhe, požrešne,« je tulila Zefa, »ali je to postenje! Če bi pospravil sir in smetano vsaj kakšen svetnik! Tako pa, »mrcine zaklontene!«

In je Zefa odvihrala domov s prazno košaro in je trobila po Veržeju, da se je slišalo čisto tja do Bakovec, o požrešnih vojščakih v lotmerski cerkvi, ki so ji požrli smetano in sir, za kar je hotela kupiti Tuneku robačo.

Tedaj se je medvedek zravnal, se pošteno pretegnil in brž rekel miški. »Sedaj pa teciva! Tekla sta, tekla in srečno pritekla domov k medvedji mami. Ta je bila medvedka zelo zelo vesela in je dejala miški, da lahko ostane pri njih in bo njihova.

Srečno so odslej živeli pri medvedovih in je miška dobila vsak dan velik kos medu, medvedek pa ni več uhajal z doma.

UGANKE

Kaj je dvakrat v momentu, enkrat v minuti in nikoli v stoletju? (Črka »M«)

Naša pot je kratka, toda naprej gremo hitro kakor čas. (Urni kazalec)

Zivim toliko časa, dokler jem, toda umrem, ko pijem. (Gros)

Dve gosi pred gosjo in dve gosi za gosjo in ena gos v sred. Koliko gosi je? (Tri gosi pred gosjo pred gosjo)

Zakaj gremo vedno ml v ponosila po vasi Gela, ki se drži kot kakšna grofica. (Ker postelja ne pride k nam)

REBUS

Brzojavke

BUDIMPEŠTA, 12. dec. - V Budimpešti je pred nekaj dnevi umrl dr. Lajos Antal, mednarodni šahovski mojster, poznani igralec in šahovski organizator, član raznih komisij Mednarodne šahovske federacije. Dr. Antal je več let živel v naši državi in je bil pred vojno član naše olimpijske reprezentance.

NEW YORK, 12. dec. - Na šahovskem turnirju v spomin velemojstra Tartakowerja v Detroitu, ki se ga je udeležilo 70 šahistov - igrali so po švicarskem sistemu - je zmagal Donald Byrne s 7,5 točke pred Bisguierjem in drugimi.

LONDON, 12. dec. (Reuter). - Nogometno srečanje med madžarskim klubom MTK (bivši Vörös Lobogó) in članom prve angleške lige Woolverhampton Wanderers je bilo končano z neodločenim rezultatom 1:1 (1:1). Gol za goste je dosegel Patolas. Gledalcev 45.000.

BEograd, 12. dec. - Po tretjem kolu finalnega turnirja za prvenstvo Crvene zvezde vodi Knežević s tremi točkami pred dr. Nedeljkovićem 2,5 itd.

BEograd, 12. dec. - Madžarski velemojster Szabo se je po končani turneji po Bački vrnil v Beograd. Po osemdnevnem odmoru bo Szabo skupaj z Gilgorićem in mojstrskim kandidatom Vasiljevićem odpotoval na turnir v Hastings.

MELBOURNE, 12. dec. (Reuter). - Po končanih olimpijskih igrah so nekateri najboljši igralci nastopili na svečani prireditvi mednarodne igralne zveze (FINA). Rezultati: 4 x 100 m: Avstralija (Thiel, Gatheloch, Wilkinson, Dewith) 4:29,2; 4 x 200 m prost: Izbrana evropska štafeta (Sorokina, Wardrop, Zierold, Nikitin) 8:40,2; Avstralija (Devitt, Garretty, O'Halloran, Rose) 8:41,0 itd.

VARSAVA, 12. dec. - V hokejski tekmi je reprezentanca SZ premagala Poljsko s 7:3 (2:1, 4:1, 1:2).

ZÜRICH, 12. dec. - Švicarska državna hokejska reprezentanca je igrala z reprezentanco Švicarjev, ki žive v Karuži v visokim rezultatu 14:4 so zmagali kanadski Švicarji. Švicarska B reprezentanca je izgubila z nemško hokejsko B reprezentanco z 2:9.

MILANO, 12. dec. (UP). - Italijanski nogometni krogi v Milanu se pogajajo z nekaterimi igralci madžarskega nogometnega kluba Honved, ki se od njegovih 21 igralcev ne bo vrnilo v domovino 18. Gre za velike vsote, največje pa ponujajo Puskasu, ki je že dobil ponudbo od Bilbaa in Real-Madrida v znesku 200.000 frankov. Razumljivo je, da Italijani ponujajo še več. Med nekaterimi zahodnoevropskimi klubi se je rodila prava tekma, kdo bo kupil najboljšega madžarskega igralca. Nekateri funkcionarji italijanske nogometne zveze in klubov zahtevajo od FIFE najnapravi red okoli »političnih beguncev«. Očitno nimajo dovolj denarja za to konkurenčno tekmo.

BRUSELJ, 12. dec. - V mednarodnem finalnem dvoboju je Belgija premagala Italijo s 3:2. Za Belgije so nastopili Brichant, Washer, Mezzi, za Italijo pa Bergamo in Fachini.

BOLOGNA, 12. dec. - V devetem kolu italijanske košarkarske lige je Virtus premagala Simmenthal v nadaljnjem z 71:64 in tako zaradi boljše razlike v koših prevzela vodstvo na lestevici.

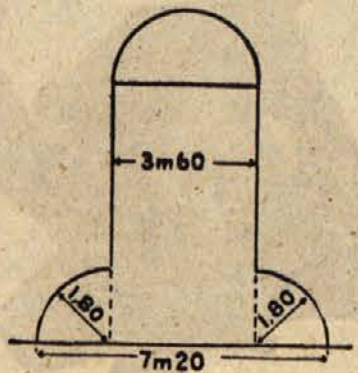
TITOGRAD, 12. dec. - Pred 5000 gledalci je domača Budućnost premagala madžarski nogometni klub Ujpest s 3:2 (0:1). Gostje so bili tehnično boljše moštvo.

KORAK NAPREJ

Nova pravila bodo naredila košarko še hitrejšo lepšo za oko

Pod svežim vtišom košarkarskih tekem olimpijskega turnirja so delegati sprejeli nova pravila te igre na V. kongresu FIBA. Nasprotno kot na minulih kongresih pa tokrat niso imeli prve besede Američani, kjer je domovina košarkar, ampak so zveličali za razvoj košarkar na svoja ramena evropski strokovnjaki. Nova pravila, ki bodo usmerila košarko po povsem novi poti, so v grobem predlog sestanka evropskih strokovnjakov v Dortmundu, ki je bil v začetku leta 1956. Vsa pravila, ki so jih sprejeli v Melbourneu, očitno kažejo, da so jih predlagali z namenom, da bi postala košarkar hitrejša in lepša za oko.

O spremembah pravil smo že poročali (toda zaradi slabega teleprinterkega sprejema, je bilo v prvih poročilih nekaj pomot). Bistvena sprememba pravil so naslednje: I - prostor pod košem - »raketa« - bo razširjen tako kot kaže risba: ob osnovni črti jo bosta razširila dva četrtkroga s polmerom 1,80 m, tako da bo s preproščenim prostor pod košem dolg 7,20 m.

II - Moštvo bo lahko imelo žogo le 30 sekund, posameznik pa 5 sekund.

III - Pravilo treh minut je odpravljeno. Zato v zadnjih treh minutah ne bo dvojnih prostih metov.

IV - Spremembe v kaznih: če doseže napadalec koš in zagreši pri tem osebno napako, koš ne bo veljal, nasprotno moštvo pa se bo metalo prostega meta, ampak bo prišlo le v posest žoge. Prepovedano je dvigniti spivote nogo pri vodenju žoge, obojestranska osebna napaka bo kaznovana le z vpisom v zapisnik.

Razen omenjenih prednosti sprememb pravil - to je hitrejša in bolj privlačna igra - bo občutno zmanjšano število prostih metov, ki je doslej precej oviralo hiter tempo igre. Strokovnjaki so spoznali tudi, da je pravilo zadnjih treh minut slabo, ker se je igra praktično končala v 37. minuti in moštvo, ki je vodilo, je le redkokdaj izgubilo naskok. Zanimivo je, kaj menijo slovenski košarkarji o spremembi pravil. Državni reprezentant Kristančič nam je dejal: »Nova pravila bodo gotovo koristila razvoju košarkar. Našemu klubu, ki goji hitro košarko, so nova pravila prišla kot naročena. Seveda pa bo treba v taktiki najti nove prijeme.«

Naša pripomba k pravilom je, da obetajo pravila napraviti revolucionaren preobrat v učinkovitosti igre, da pa je dvomljivo, kako bodo zasomerili lahko kontrolirali pravilo 30 in 5 sekund. Le malo naših društev razpolaga s napravami, s katerimi bi lahko merili toliko stvari hkrati, kot so potek igre, 30 sekund za moštvo in 5 sekund za igralca. Če pa bi prepustili to nalogo sodnikom, bi njihovem - že tako težkemu delu - naprtili še težko smojljivo

breme, ki bi ga pač morali reševati tako subjektivno, da bi sprememba pravil izgubila svoj smisel. Na kongresu FIBA so razen tega sprejeli tudi nov kolektor mednarodnih tekmovalcev in izvolili nov odbor, v katerem je spet izvoljen za sekretarja dolgoletni član odbora Jones. Sprejeta je tudi sprememba olimpijskega turnirja, tako da bodo v finalu igrali štirje najboljši vsak z vsakim. Tako bo moč dobiti stvarnejšo razvratitev in ne kot na sedanjih igrah, ko je v polfinalu Francija premagala SZ in Urugvaj, ki sta se v finalu zaradi ugodnejšega šreba, uvrstila pred njo.

Kolektor bližnjih svetovnih in evropskih prvenstev pa je naslednji: evropsko prvenstvo za moške leta 1957 v Sofiji, svetovno 1958 v Santiagu (Čile). Na to III. svetovno prvenstvo so se uvrstili ZDA, Brazilija, Filipini (prvi trije z zadnjega svetovnega prvenstva) in SZ ter drugaj (drugi in tretji z olimpijskih iger). Na prvenstvo bodo povabili še prva dva z evropskega prvenstva in prvenstva Azije ter južne Amerike. Svetovno prvenstvo za ženske bo leta 1957 v Rio de Janeiru, evropsko pa leta 1958 v Varšavi.

BOGAT HOKEJSKI PROGRAM NA JESENICAH »Jesenice« B : »Ljubljana« B 6:2

Jesenice, 12. dec. - Danes popoldne je bila na jesenicah hokejska tekma med moštvi »Jesenice B« - »Ljubljana B«. Po boljši in živahnejši igri so zmagali domačini s 6:2 (1:0, 2:0, 3:2). Zelo lepo je igral mladi Tišler.

V soboto 15. in v nedeljo 16. t. m. bo na jeseniškem letnem drsalniščem mednarodni turnir, ki se ga bodo udeležili naslednji hokejski klubi: Ljubljana, Jesenice, KAC (Celovec) in Innsbruck.

Prireditve bo zelo zanimiva, saj bo razen solidnih domačih moštev nastopil avstrijski prvak Innsbruck. V primeru, da bi eno izmed avstrijskih moštev odpovedalo, bo nastopil Villach iz Beljaka. Tekme bodo po naslednjem programu:

RADIO LJUBLJANA

Sporod za četrtek, 13. decembra Poročila ob: 5.55, 6.00, 7.00, 13.00, 15.00, 17.00, 19.00, 22.00 in 22.55.

5.00-7.00 Dobro jutro, dragi poslušalci (pester glasbeni spored) - 6.30 do 6.40 Reklame in obvestila - 7.10 Zabavni zvoki - vmes ob 7.20-7.25 Naš jedilnik - 8.00 Zaključek oddaje - 11.00 Naš najmlajši pojo - 11.15 Cicibanom - dober dan (Rikica Ovdija; Metlica-pomočnica) - 11.30 iz jugoslovanske orkestralne glasbe - 12.00 Lahek opoldanski glasbeni spored - 12.30 Kmečka univerza - ing. Mirko Peternel: Kako vnovčevati živinovarske proizvode - 12.40 Klavirske skladbe Felixa Mendelssohna - 13.15 Zabavna glasba - 13.30 Popularne melodije iz orkestralne glasbe - 14.20 Pionirski kotiček - 14.35 Zeleni ste - poslušajte! 15.15 Zabavna glasba, vmes reklame - 15.40 Utrinki iz literature - Norman Mailer: Gol in mrtvi. II. - 16.00 Z našimi in inozemskimi solisti in skladatelji - 17.10 Zabavna in pesna glasba na tekočem traku - 18.00 Radijska univerza - dr. Branka Brzin: Vitamini, njihova zgodovina in pomen - 18.15 Intermezzo iz opere »Peter Grimes« skladatelja Benjamin Brittena - 18.30 Kulturno

pismo (reportaža) - 18.45 Poje Zenški zbor Fr. Prešeren - 19.00 Radijski dnevnik - 19.30 Zabavna glasba, vmes reklame - 20.00 Tedenski notranjepolitični pregled - 20.10 Cetrtkov večer domačih pesmi in napevov - 21.00 Pesni: Ceneta Vipotnika (literarno-glasbena oddaja) - 21.30 Iz solistične glasbe - 22.15 Po svetu jazz

IZ NOVEGA MESTA KINO »KRKA«: Ameriški film: »Nasilje«. V glavni vlogi Van Heflin in Janet Leigh.

Z JESENIC IN OKOLICE Zdravniško zdravno službo na Jesenicah ima dr. Milan Čeh, Cesta marseala Tita. MESTNO GLEDALIŠČE JESENICE Sobota, 15. decembra ob 19.30: Roussin: »Otroci prihajajo«. Nedelja, 16. decembra ob 14.30: Roussin: »Otroci prihajajo«. Zvezde z vlakni ugodne.

KINO »RADIO«: Ital. barvni film: »Scampolo 53«. Predstavi ob 18 in 20. - V glavni vlogi Maria Fiori, Henri Vidal in Arlette Poirier. V petek isti spored - zadnjikrat. »FLAVZ«: Ameriški barvni film: »To je ljubezen«. Predstavi ob 18 in 20. V glavni vlogi Kathryn Grayson in Meri Gritelin. V petek isti spored - zadnjikrat.

IZ DOMZAL KINO Mehški film: »Rdeča Konga«. - Predstava ob 20.

VESTI IZ TRBOVELJ KINO »SVOBODA-TRBOVLJE II.«: Ameriški film: »Smrt prihaja«. V glavni vlogi Edmond O'Brien. »DELAVSKI DOM«: Amer. barvni film: »Ljubimca divjega zapada«. V glavni vlogi Doris Day in Howard Keel.

IZ MURSKÉ SOBOTE KINO »PARK«: Ameriški film: »Cudežni otroci«. V glavni vlogi Van Johnson in June Allyson.

IZ ROGAŠKE SLATINE KINO Madžarski barvni film: »Pomlad v Budimpešti«. Predstava ob 19.

IZ ŽALCA KINO Jugosl. film: »Potniki iz Splendida«. Predstava ob 19.30.

»INTERKOMERC« BEOGRAD OBVEŠČA SVOJE POTROŠNIKE: v času od 20. do 31. decembra 1956 bomo imeli letno inventuro blaga V NAŠI PRODAJALNI, ULICA BRATJE JUGOVIČA 21. Prosimo zainteresirane, da si pravočasno zagotovijo svoje potrebe, ker med inventuro ne bomo izdajali blaga. Na zalogi imamo rezervne dele za avtomobile »FORD«, traktorje »FORDSON MAJOR«, »FORD FERGUSON«, »ANSALDO« in Diesel motorje »PERKINS« INTERKOMERC - GENERALNA TRGOVSKA ZASTOPSTVA, BEOGRAD, TELEFON 29-934 4184

INDUSTRIJA VISOKO-OGNJEVZDRŽNEGA MATERIALA »MAGNOHROM« KRALJEVO TELEFON 17 IN 89 sprejme kot prenos osnovnih sredstev ali kupi: čeljustni drobilec, razpon čeljusti 200-250 mm valjni mlin L 300 mm x 300 mm kroglični mlin tipa Harding vibracijsko sito za 3 do 4 granulacije hidravlično brzoходno stiskalnice 300 t Ponudbe pošljite na zgornji naslov 4193

»MAŠINOKOMERC« BEOGRAD, KNEZ MIHAJLOVA 3 INOZEMSKO ZASTOPSTVO Telefoni 30-291, 501, 506 in 22-341 - teleprinter 01-158 IMA V SVOJEM KONSIGNACIJSKEM SKLADISCU: GESTETNER aparate za razmnoževanje s priborom in barvami, kakor tudi vse potrebne dele SAMSON aparate in naprave za centralno kurjavo - zmanjševalce pritiska, regulatorje temperature itd. SPICA Diesel črpalke - elementne, brizgalke, ventilatorje in druge dele ter pribor COLES dele in pribor za žerjave PRODAJAMO ZA DEVIZE IN DINARJE 4163

Avtomatsko telefonsko centralo »SIEMENS-HALSKE« ZA 50 PRIKLJUČKOV, OD KATERIH JE 20 DEFEKTHNIH, VENDAR POPRAVLJIVIH, ZA 60 V DELOVNE NAPETOSTI TAKOJ PRODAJAMO SESTAVNI DELI: 1. posredovalna omarica za posredovalno centralo 2. generator za polnitev akumulatorske baterije z relejem za povratni tok 3. kontrolna omarica z Ohm-metrom Cena ugodna. Informacije iščite na naslov: PAPIRNICA VEVCÉ, Večve p. Ljubljana-Polje, telefon Ljubljana številka 383-157, 383-158, 383-159 4636

STRELSTVO NA OLIMPIJSKIH IGRAH Veter zoper rezultate

Medtem ko je bilo v nekaterih športnih dogodkih na XVI. olimpijskih igrah precej pisanja in govorenja, pa o strelskih tekmovaljih v predmestju Melbournea Williamstownu ni bilo dosti slišati. Pred igrami je bilo precej prognoz, ki so napovedovale rekorde in izvrstne rezultate, vendar pa na tekmovaljih niso bili doseženi rezultati, ki bi ustrezali kvaliteti nastopajočih strelcev. Ko sedaj analiziramo rezultate, lahko zaključimo, da je bilo to vendarle veliko tekmovalje, ki so bili, ki sicer niso pokazali vseh svojih sposobnosti, dasiravno so v nekaterih disciplinah doseženi tudi izvrstni rezultati kot svetovni in olimpijski rekordi. Kaj je vzrok temu? V Avstraliji je strelstvo španska vas za tamkajšnje športnike. Na vsej celini in svedu tudi v Melbourneu ni dobrih strelšč. Medtem ko aletsko skoraj na vsakem koraku na igralni bazi ali atletsko stezo, pa je strelšč velika redkost. Tako tudi skromno strelšč v Williamstownu ni imelo nekaterih nujnih tehničnih naprav in zato ni bilo primerno za postavljanje najboljših rezultatov, za katere so se tekmovalci pripravljali mesece in leta, pri čemer so se odrekli mnogim vsakdanjim zadovoljstvom. Če vemo že, da strelstvo v Avstraliji nima tradicije, potem je razumljivo, zakaj strelci niso dosegli boljših rezultatov in zakaj organizatorji niso bili pomagali strelcem, kot je bilo to na

prejšnjih tekmovaljih. Domačini so sicer pogosto hoteli pomagati strelcem; toda to jim ni vedno uspelo. Pri vsem tem je strelce spremljala še smola, saj je skoraj vse dni tekmovalji pihal dokaj močan veter, ki je tako pripomagal k slabim rezultatom. Skoraj vsi strelci so po tekmovaljih govorili kot 61-letni nemški reprezentant Albert Siegl, ki je dejal: »Nastopil sem skoraj na vseh svetovnih prvenstvih, a kaj takega še nisem doživel. To je bilo strahotno...« Posamezniki pa so vendarle dosegli rezultate, ki jih štejejo med največje uspehe strelstva. Kanadčan Kellet je v streljanju s malokalibrsko precizno puško v olimpijskem metu (60 strelcov) dosegel absolutni rekord 600 od 600 možnih krogov. Zares, to je bil velik podvig, saj ni kar tako od 60 strelcov šestdesetkrat zadeti center tarče. Zato je potrebno veliko treninga, volje in hladnokrvnosti. Po vrednosti podoben rezultat je dosegel tudi sovjetski mojster Borisov, ki je v streljanju s težko precizno puško, dosegel leže 396 krogov. Ne moremo mimo tega rezultata: na razdalji 300 metrov zadeti 36 krat sredino in 4 krat »devetko«, ni majhna stvar. V klasičnih disciplinah ni bilo posebnih presenečenj. V streljanju s malokalibrsko precizno puško je osvojil prvo mesto Bogdanov (SZ) s 1172 krogi, v streljanju s težko precizno puško njegov rojak Borisov s 1138 krogi. Le češki strelcec Horinek je presenetil: bolj s

plasanom kot z rezultatom, ker so ostali za njim mnogi izmed favoritov in streljanju s malokalibrsko puško. Bil je drugi za Bogdanovim s 1172 krogi. Največ uspeha v streljanju s preciznim orožjem so imeli tekmovalci SZ, Finske, Romunije in Švedske. Italijani so tudi tokrat triumfirali v lovskih disciplinah streljanju na gineste globe in premikajočega s jela. Kaj bi dejali o našem predstavniku Zlatku Masku? Dosegel je slabše rezultate kot so njegovi občigaji, posebno v streljanju s precizno malokalibrsko puško (trojni stav) 1144 krogov. Razočaral je posebno v klebecem in ležečem položaju (v 4 krogih). Start Masku na olimpijski lahko predvidimo kot neuspeh našega strelstva. Seveda pa lahko najdemo smernice za bodoče delo, posebno za prihodnje olimpijce. Treba je razmisлити, katere discipline ustrezajo našim strelcem, da bi v teh lahko uspešno zastopali naše strelstvo v mednarodni konkurenci. Sprejeli smo, da bi Masku ali kdoorkar izmed naših strelcev, dosegel v teški precizni puški mnogo bolj rezultat. Ta disciplina namreč bolj odgovarja našim vrhunskim strelcem. Ni treba zanemarjati niti pistoljace, ki bi jim morali prav tako dati možnost, da pokažejo svoje sposobnosti. Tekmovalje v Melbourneu naj bo torej kažipot za nadaljnje delo naših strelcev, ki za izbranje discipline na prihodnjih XVII. olimpijskih igrah. D. P.

PATRICK QUINTIN ISCEEM SAMEGA SEBE

Od nekod mi je stopil pred oči neki človek. Nemara je imel trideset let. Bil je temne polti in v športni obleki, preprosti, a dragi. Stal je pred menoj z rokami v žepih. Moja občutljivost, zaostrena v eno plat prav toliko, kolikor je bila otopena v drugo, me je opomnila, da je moralo biti zanj navdve važno, da je bil videti brezhiben in hkrati neprizadet član te majhne družbe. - S partije golfa se vračam pravkar, - je začel nekam sam zase. - Bila je zelo zanimiva. - Toda pri vsem tem je bil videti povsem različen od tistega, kakršnega se je delal. Obraz mu je bil vse prelep, da bi bil videti neprizadet. Njegove oči, jasne, z dolgimi trepalnicami, oči vzhodnjaške plesalke, so izdajale, da je bilo njegovo športno obnašanje narejeno. - Torej, Gordon, kako se počutite? Premotril sem ga in na njegov brezbarvni nasmeš sem odgovoril sovražno: - Ste tudi vi eden tistih, ki jih moram prepoznati? - sem vzrahal.

Z rokami v žepih se je prikazen majala kakor po taktu in me motrila. - Vam ne uspeva, da bi prepoznali svojo mater? - Ne, - sem odvrnil. - Prav. To je pa lepa reč! A bomo že vse uredili. - Menil je, da sem bila krčmarica, - se je oglasila moja mati, kakor da naj bi ji dekliska rdečica planila v obraz. - Nikoli nisem pomislila, da sem videti taka. - In se je zravnala: - Grenko žganje! - je zaklicala s prodornim glasom, kakor da bi hotela posnemati krčmarico v londonskem predmestju. Nerodna šala mladega moža ni pripravila v smeh. Hladno jo je gledal. A le za hip. To novo samoljubje se je takoj spet umaknilo tistemu prvemu, zdravniškemu. - Pa pogledaj, kaj je moč napraviti. - S poklicnim glasom se je obrnil k moji materi: - Bolje bi bilo, da me pustite samega z bolnikom, gospa Friend. - Seveda! - Matji me je še pobožala z nežnim pogledom. - Zanesi se na doktorjevo pomoč, Gordy! Kraft je naš dober prijatelj, in če ga boš ubogal, se boš kmalu spet vsega spominjal. Njena košata podoba je odvalovala proti vratom, a se je vrnila. Vzela je škatlo z bonboni in jo odnesla. Ko sva ostala sama, je mladi zdravnik spremenil glas. Vzel je stol, ga postavil kraj postelje, ga obrnil in sedel ter se s komolci oprl na naslonjalo. Začutil sem nekaj jasnega, toda v meni je neka stvarilo, da moram biti oprezen. - Ovedite se, Gordy! Predvsem se vam predstavim. Jaz sem Knut Kraft. Spomnite se boste! Spomnite se, da sem vaš veliki prijatelj, pa Selenin in Murneyjin.

Toda meni je bilo jasno, da nisem bil nikoli velik prijatelj tega človeka. temnopoltga, s tako neprodorno kožo in z očmi vzhodnjaške plesalke. A nisem ničesar dejal. Ostal sem nepremičen in čakal. Prižgal si je cigareto, ki si jo je z dvema prstoma vzel iz dragocene cigaretnice, in nadaljeval: - Žal mi je, da vam ne morem ponuditi, stari moj. - Potem je z očmi sledil prvemu dimu in vprašal: - Povejte mi natanko: česa se spominjate, Gordy? - Spominjam se vijakov, ki so se zavrteli, in potem se mi zdi, da se spominjam letališča in nekoga, ki odhaja z letalom. - Nekoga določenega? - Napel sem se, da bi priklical v spomin podobo, ki se je odmikala. - Ne, nič določenega ne vem, samo zdi se mi, da je bilo zelo pomembno. - Vijake vidite zelo natanko? - Da, vedno jih imam pred očmi. Ne vem, kako naj rečem, razen... tu so! - Ze razumem, - je dejal spet s poklicnim glasom, - toda na žalost temu ni odpora. Počutil sem se hudo pobitega: - Hočete reči, da ni bilo nobenega letala? - To je učinek etra in nič več, - je odgovoril Knut Kraft - Izguba zavesti se po navadi izraža v brnenju motorjev in vrtečih se vijakov. Ali je bil človek, ki mislite o njem, da ste ga spremlili, možki ali ženska? - Iznenada sem začutil iskro vznemerenosti, ki se mi je spreletela po žilah.

»KOVINOTEHNA«

VELETRGOVINA Z ZELEZNINO
IN TEHNIČNIM BLAGOM

CELJE, MARIBORSKA 13

sporoča vsem cenjenim
odjemalcem in poslovni
javnosti, da bo v dneh
od 20. XII. 1956 pa do
6. I. 1957 imela

letno inventuro

Pred inventuro bomo iz-
vršili naročila, ki jih bomo
prejeli do 15. XII. 1956.

Vsa kasneje prispela naro-
čila pa bomo izvršili
po končani inventuri.

Opozarjamo industrijska
podjetja, rudnike, gradbe-
na podjetja, železniška in
transportna podjetja, vse
trgovine s kovinskim bla-
gom itd., da bomo mogli
ustreči v novem letu z bo-
gato izbiro valjanega že-
leza, zaloga nad 3000 ton,
specialnega jekla, najrazno-
vrstnejšega orodja doma-
čega in uvoženega, arma-
tur, sanitarnih, keramič-
nih, emajliranih in litože-
lezniških izdelkov krogličnih
ležajev vseh vrst in dimen-
zij, vijačnega blaga in žeb-
ljev ter kovinskega blaga
za široko potrošnjo.

DNEVNE NOVICE

Danes sveže morske ribe!

Klub kulturnih delavcev in Društvo književnikov vabita svoje člane na Gregorčičevo proslavo (ob petdesetletnici smrti), ki bo v četrtek, dne 13. decembra ob 20 v klubu.

Centralni zavod za napredek gošpodinjstva obvešča, da je v petek, dne 14. decembra od 16-18 na sporedu v gospodinjstvi posvetovalnici na Poljanski cesti prikaz uporabe ročnega pletilnega stroja.

Akademski odborinarski klub Olimpija bo imel redni občni zbor v soboto, 15. decembra, ob 17 na Univerzi, soba 77.

V oglašju, ki je bil objavljen dne 12. decembra 1956, za mesto direktorja »LIV« Postojna, se dostavek »Komfortno družinsko stanovanje« popravi na »Družinsko stanovanje«.

FLEX slovi za čiščenje mastnih madežev in ga lahko kupiš v vseh trgovinah, ki prodajajo milo. Paz! na znamko FLEX.

TEINT BELL kozmetična maska napravi tvoj obraz mladosten in svež. Zrtuj nekaj minut za masko, preden greš v družbo in ne bo ti žal.

PREDAVANJA

Botanični večer bo dne 14. decembra ob 20 v Botaničnem inštitutu, Večgova 4. Beterat: Dr. Radovan Domac (Zagreb): »Zanimivosti flore in vegetacije primorskih melišč Biokova«.

Vabljeni. Sekcija za ekonomiko in organizacijo podjetij pri Društvu ekonomistov v Ljubljani bo imela redni sestanek v petek, dne 14. decembra ob 17 na Ekonomski fakulteti, Gregorčičeva ulica 27. Predaval bo tov. dr. Leon Jerovec o temi: »Industrijsko buđenje in planiranje stroškov«.

Vljudno vabimo člane sekcije in tudi vse ostale ekonomiste, ki se bavijo z ekonomiko in organizacijo podjetij.

KONCERTI

Slovenska filharmonija priredi v ponedeljek dne 17. decembra koncert pevskega zbor Slovenske filharmonije pod vodstvom dirigenta in skladatelja Ubalda Vrabca. Na sporedu so zastopani naslednji skladatelji: Mirk, Simoniti, Srebotnjak, Svava, Ukmar in Vrabec. Vstopnice od 60-150 din pri blagajni Slovenske filharmonije.

Pianistka Pina Buonomo iz Neapla koncertira jutri, v petek, za modri abonma. Proste vstopnice bodo v prodaji jutri dopoldne in popoldne pri blagajni Filharmonije.

GLEDALIŠČA

SLOV. NARODNO GLEDALIŠČE DRAMA
Četrtek, 13. decembra ob 20: Miller: »Spomin na dva ponedeljka«, »Pogled z mostu«. Abonma S.
Petek, 14. decembra ob 15.30: Molière: »Sola za moža«, »Izzlijena ženitev«. Abonma Petek I. popoldanski.

OPERA

Četrtek, 13. decembra ob 19.30: Puccini: »Tosca«. Abonma H.
Petek, 14. decembra: Zaprt.

Umrla je naša draga mama, stara mama

IVANA JEREB, roj. Bergant upokojena Tobačne tovarne

Pogreb drage pokojnice bo v petek, dne 14. decembra 1956 ob 18 iz Jožefove mrliške veže na Zalah.

Zalujoča hčerka Mihaela z družino, sinova Ivan in Slavko z družinama in ostalo sorodstvo

Umri mi je moj mož in oče

VIKTOR STRUPI

delavec pri Upravi cest OLO Ljubljana

Pogreb dragega pokojnika bo v četrtek, dne 13. decembra, ob 14.30 iz Kristofove mrliške veže na Zalah.

Zalujoča žena in otroci ter ostalo sorodstvo.

Offenbachovo opero »Hoffmannove pripovedke«, ki je uvrščena v naš letošnji operni repertoar in bo v soboto, 15. decembra, imela premiero, so pripravili dirigent Bogo Leskovic, režiser Ciril Debevec, scenograf Maks Kavčič, vodja zbor Jože Hanc in kostumograf Alenka Barti-Serša. V glavnih vlogah bo več alternacij, na premieri pa bodo peli: Olimpija - Sonja Hokevarjeva, Giulietta - Manja Mlejnikova, Antonija - Nada Vidmarjeva, Hoffmann - Miro Brajnik, Coppellius, Dapertutto in Mirakel - Zdravko Kovač, Nikolaj - Boža Glavakova, Crespel - Ladko Korošec, Cochenille, Pitichinaccio, Franz - Ljubo Kobal. V ostalih vlogah: Elza Karlovcova, Slavko Strukelj, Tvo Anžlovar, Vladimir Dolničar, Anton Frus.

MESTNO GLEDALIŠČE LJUBLJANA

Gledališka pasaja
Četrtek, 13. decembra ob 20.30: Remec: »Magda«. Abonma GSS. Vstopnice so tudi v prodaji.

Petek, 14. decembra ob 20: M. Gorki: »Malomeščani«. Abonma TSS I. Ustanove, podjetja in kolektivi: ki žele, da jih za Novoletno jelko obišče Dedek Mrz, naj sporoče Sindikalni podružnici Mestnega gledališča. Informacije dnevno med 12. in 13. uro v Mestnem gledališču, telefon št. 21-660.

SENTJAKOBSKO GLEDALIŠČE

Ljubljana, Mestni dom
Petek, 14. decembra ob 16: Jurčič: »Sosedov sin«. Ljudska igra. Zaključena predstava.
Prodaja vstopnic v Mestnem domu, rezerviranje telefon 32-860.

MESTNO LUTKOVNO GLEDALIŠČE

Marionete

Levstikov (Sentjakovski) trg 3

Četrtek, 13. decembra ob 17: Milčinski: »Zvezdica Zaspanka«.

Sobota, 15. decembra ob 17: Malik: »Zogica Marogica«.

ob 20.30: Bevk: »Lenuh Poležu«.

Za odrasle.

Nedelja, 16. decembra ob 11: Bevk: »Lenuh Poležu«.

ob 15: Malik: »Zogica Marogica«.

Ročne lutke

Resljeva cesta 23

Nedelja, 16. decembra ob 17: Papler: »Hudobni graščak«.

Prodaja vstopnic za vse predstave od srede dalje (razen nedelje) od 10 do 12 v Upravi Resljeva cesta št. 23, telefon 32-920 in pol ure pred vsako marionetsko predstavo (tudi ob nedeljah) pri gledališki blagajni, za ročne lutke pa eno uro pred predstavo pri gledališki blagajni na Resljevi c. 23.

VESTI IZ KRANJA

PRESERNOVO GLEDALIŠČE

Četrtek, 13. decembra ob 18: Delderfeld: »Visok je zid«. Zaključena predstava za gimnastijo in strokole.

ob 20: Delderfeld: »Visok je zid«.

»Zakaj se borimo?« I. in II. del. Predstava ob 16. Ob 18 in 20 ameriški barvni film: »Cas obračuna«.

Nedelja, 16. decembra ob 16: Delderfeld: »Visok je zid«. Izven in za podjetelje.

KINO

»STORŽIČ«: Jugosl. kinoteka predvaja ameriški dokumentarni film: »Zakaj se borimo?« I. in II. del. Predstava ob 16. Ob 18 in 20 ameriški barvni film: »Cas obračuna«.

»TRIGLAV«: Primskovo: Jugosl. kinoteka predvaja ameriški dokumentarni film: »Zakaj se borimo?« I. in II. del. Predstava ob 19.

Z BLEDA

KINO

Ameriški film: »Provincialka« (»Dekle z dežele«). Predstava ob 20. — V glavni vlogi Bing Crosby, Grace Kelly, William Holden in Anthony Ross.

KINO »KOMUNA«

Premiera ameriškega filma

»Dama s kamelijami«

Brez tednika. Predstave ob 15, 17, 19 in 21. V glavni vlogi Greta Garbo in Robert Taylor. Prodaja vstopnic od 9.30-11 in od 14 dalje.

KINO »VIČA«

Ameriški film

Tarzan brani džunglo

V glavni vlogi Gordan Scott in Vera Miles. Predstave ob 15, 17, 19 in 21. Prodaja vstopnic od 9.30-11 in od 14 dalje. Danes zadnjičkrat.

KINO »TRIGLAV«

Nemški film

»FANFARE LJUBEZNI«

Tednik. V glavni vlogi Inge Egger, Grethe Weiser, Oskar Sima. Predstave ob 16, 18 in 20. Prodaja vstopnic od 15 dalje. Danes zadnjičkrat. Jutri francoski barvni film: »V vrtnu Himalajev«.

KINO »UNION«

Ital. film: »Kruh, ljubezen in ljubosumje«. II. del. Tednik: Filmske novosti. Predstave ob 15, 17, 19 in 21. V glavni vlogi Gina Lollobrigida in Vittorio de Sica. — V soboto ob 22 premiera filma: »Prepovedane ženske«.

KINO »SIŠKA«

Ameriški barvni film

»Noro početje«

V glavni vlogi Danny Kaye in Mal Zetterling. Predstave ob 16, 18 in 20. Prodaja vstopnic od 14 dalje. Danes zadnjičkrat.

MARIBORSKE VESTI

DEZURNA LEKARNA

Četrtek, dne 13. decembra: lekarna »Tabor«, Trg revolucije 3.

Petek, dne 14. decembra: lekarna »Melje«, Meljska cesta 2.

KINO

PARTIZAN: Ameriški barvni film: »Gola džungla«.

UDARNIK: Ital. film: »Kruh, ljubezen in fantazija«.

SLOV. NARODNO GLEDALIŠČE

Četrtek, 13. decembra ob 19.30: Mozart: »Figarova svatba«. Red VAS.

Petek, 14. decembra: Zaprt. (Generalna).

Sobota, 15. decembra ob 15: Mozart: »Figarova svatba«. Zaključena predstava za prosvetne delavce okraja Maribor.

ob 19.30: Krefl: »Kreature«. Premiera. Izven in za premierski abonma.

IZ PTUJA

KINO

»MESTNI KINO«: Ameriški film: »Visoka Barbarec«. V glavni vlogi Van Johnson in June Allyson.

CELJSKE VESTI

CELJSKO GLEDALIŠČE

Četrtek, 13. decembra ob 19.30: Nash: »Vremena«. Gostovanje v Vojniku.

Petek, 14. decembra ob 20: Lutowski: »Dežurna služba«. Gostovanje v Laškem.

Sobota, 15. decembra ob 15: Golja: »Uboga Ančka«. Zaključena predstava za I. osnovno šolo.

KINO

»UNION«: Madžarski barvni film: »Moj ded in jaz«. Predstavi ob 18 in 20.

»METROPOL«: Amer. barvni film: »Fant iz Oklahome«. Predstavi ob 18 in 20. V glavni vlogi Will Rodgers in Nancy Olson.

DROBNI OGLASI

ZAMENJAM enosobno komfortno stanovanje v Podravski Slatini, Slavonija, za enosobno stanovanje v Celju, ali dvošobno stanovanje v Krškem za enako ali enosobno v Celju. Vprašati vsak dan od 14-18 v Celju, Ljubljanska 17-I. C 303

Luška kapitanija Piran sporoča, da je nenadoma preminil kapitan dolge plovbe

VLADIMIR ŠTOLFA

luški upravitelj v Piranu

Pogreb pokojnika bo v petek, dne 14. decembra 1956 ob 15. uri izpred Luške kapitanije v Piranu na mestno pokopališče

Odličnega pomorščaka, dobrega tovariša, zvestega in neutrudnega člana našega kolektiva bomo ohranili v trajnem spominu, svojcem pa izrekamo globoko sožalje

USLUŽBENCI LUŠKE KAPITANIJE

V globoki žalosti sporočamo vsem sorodnikom, prijateljem in znancem, da je nenadoma preminil naš ljubljani soprog, dragi sin, brat, stric in svak

VLADIMIR ŠTOLFA

kapitan dolge plovbe

Pogreb bo v petek, 14. decembra ob 15. uri iz Luške kapitanije na pokopališče v Piranu

Zalujoči: žena Anica, oče Alojz z ženo Marijo, brata Flavko, Milutin, sestre Vida, Dana Pogačar, Mila Cunja, Malči Mermolja, svakinje, svaki, nečak, nečakinje ter ostalo sorodstvo

Naznanjamo žalostno vest, da je nenadoma preminil

VLADIMIR ŠTOLFA

prvi poveljnik motorne ladje »Gorenjska«

Pogreb dobrega tovariša bo v petek, 14. decembra ob 15. uri iz Luške kapitanije na pokopališče v Piranu

Ohranili ga bomo v trajnem spominu!

Piran, 12. decembra 1956

SINDIKALNA PODRUŽNICA
PRI SPLOŠNI PLOVBI PIRAN

Splošna plovba Piran sporoča žalostno vest, da je nenadoma preminil

VLADIMIR ŠTOLFA

prvi poveljnik motorne ladje »Gorenjska«

Pogreb bo v petek, 14. decembra ob 15. uri iz Luške kapitanije na pokopališče v Piranu

Piran, 12. decembra 1956

PODJETJE SPLOŠNA PLOVBA PIRAN

Življenje

V TISOČLETJIH SO SE ŽIVALI PRILAGODILE TEMI IZGUBILE SO OČI IN KOŽNO BARVILO

V JAMAH

Mnogo milijonov let pred človekom so bila na zemlji živa bitja, ki so morda po naključju prišla v podzemeljsko jamo. Tja je zanesla površinska voda prve alge, bakterije, črve ali ribe, kak zračni tok pa je potegnil v podzemeljsko kraljestvo prve žuželke. Noben človek ni videl, kdaj je prišel v podzemeljsko jamo prvi pajek, ker takrat še ni bilo ljudi, dejstvo pa je, da so se v raznih obdobjih iznenada znašla v podzemeljskih jamah živa bitja, ki so se sčasoma prilagodila novim razmeram.

Nekateri polži so prodrli v jame vse do tiste, pravzaprav nedoločene meje, do koder sega dnevna svetloba. V to temo so prodrli pajki, muhe in komarji, za njimi pa so plavale v podzemlje tudi številne ribe. Zabe in kuščarji so se prilagodili življenju v hladni podzemeljski jami, nekatere ptice so spoznale, da je v podzemeljskem mraku varno zavetišče, razen njih pa so se za tekli v podzemlje celo nekateri sesalci.

Nekatera živa bitja so se sčasoma prilagodila življenju v temi in se po nekaj rodovih sploh niso več vračala na dnevno svetlobo, spet druga pa so prodrli še dlje v podzemeljsko temo. V novi življenjski sredini, ki je bila zanjo značilna popolna tema, stalna temperatura, nespremenljive stopnje vlage ter odvisnost od hrane, ki je prihajala od zunaj, so se potomci teh živali počasi spremi-

njali v skladu z novimi potrebami. Med rastlinami so se prilagodile novemu načinu življenja samo bakterije in glive, ker se te lahko hranijo z zrakom, vodo, rudninami in z organskimi sestavinami. V temi bi se ne mogla

razvijati in razmnoževati nobena rastlina, ki vsebuje listno zelenilo. Če upoštevamo vse to, pridemo do zaključka, da je v votlinah zelo malo rastlinske hrane, ki je osnova za razvoj in življenje živali. Ribe so se v jamski vodi

hranile s črvi, ti pa z drobnimi vodnimi mušicami in z ličinkami žuželk, medtem ko so si te iskale hrano v raznih odpadkih netopirjev in drugih živali, ki so se v jame zatekale samo v trenutku nevarnosti, hranile pa so se zunaj. Ribe in redki podzemeljski raki, ki nikoli niso videli dnevnih svetlobe, so zaključni člen verige prehrane, ki se je dejansko začela zunaj, v sončni svetlobi.

Ker je torej v jamah sorazmerno malo hrane in ker se morajo podzemeljske vodne živali pogosto prebijati skozi ozke prehode, so zelo majhne; tako n. pr. velja 5 do 6 cm dolga ribica v jamskih razmerah že za precej veliko. Jamski kuščar je včasih dolg tudi do 12 cm, vedno pa je vitek in prožen. Ker je v jamah stalna temperatura, v njih živeča bitja ne potrebujejo dlakaste ali pernatne zaščite, ki bi zadrževale izparevanje njihovih organizmov. Tam je brez pomena tudi barva, zato se je pri jamskih živalih malone povsem izgubila. Hkrati s kožnimi pigmenti so sčasoma izgubile tudi oči, namesto njih pa so se razvila druga čutila. Zanimivo je na primer, da se ribe iste vrste, ki živijo v različnih jamskih razmerah, občutno razlikujejo med seboj. Bistvenih razlik seveda ni, po natančni podobnosti istih rib v različnih jamah pa je mogoče sklepati o podzemeljski povezavi med njimi.

Potem ko je dobila posebna francoska carinska brigada Forresterovi enakovredno opremo in sodobna tehnična sredstva, so morali njegovi tihotapci večkrat v naglici zapustiti z zavojčki ameriških cigaret do vrha polne barke. Posnetek kaže veselo francoske ribiče v Saint-Mandrierju, kjer so našli nenavadne »ribice« ameriškega izvora

TANGERSKI

Po štirih letih pomorske vojne je francoska carina premagala tihotapce ameriških cigaret

PIRAT v zaporu

Malone vsi prebivalci Tangerja, mednarodnega pristanišča na afriškem zahodu, so že prvo leto po drugi svetovni vojni poznali Eliotta Forresta, ameriškega bogataša, ki je iz Tangerja

Skoraj celo desetletje je imel ameriški bogataš Elliott Forrest (puščica) monopol nad tihotapstvom ameriških cigaret v francoske dežele. V njegovi službi je bila cela vrsta ladij in celo nekaj letal

Nova uporaba atomskih žarkov

Pred kratkim je predavala znanstvenica atomskega inštituta v Harwellu dr. Catherina Williams zdravnikom, ki so zaposleni v industriji. Navzoče strokovnjake je seznanila z novo uporabo radioizotopov pri spremljanju procesa, ki z njegovo pomočjo živi organizmi spreminjajo hrano v zapletene kemične spojine.

Po izjavi omenjene znanstvenice so ustvarili s to metodo nov pojem o dinamičnem ravnotežju sestavnih delov in substanc v živem telesu. Videti je namreč, da je v starejših živalih manj atomov in molekul kakor v mladih. Dr. Williamsova je opisala med predavanjem tudi napravo za odkrivanje napak pri pakiranju. Kadar namreč avtomatično polnijo škatle s tabletami, je mogoče z novim postopkom ugotoviti napako, četudi manjka v za vitku med več sto tabletami le en aspirin.

tihotapil cigarete v Francijo in tudi v nekatere druge zahodnoevropske dežele. Vse do leta 1952 so bile francoske carinske oblasti praktično brez moči, zakaj tihotapec, ki je imel monopolni položaj v tihotapljenju ameriških cigaret v Francijo, je prevažal svoje blago s hitrimi ladjami, nekdanjimi patroljnimi čolni britanske mornarice.

Sele leta 1952 je prvič rahlo kazalo, da bo francoska carina le prišla do živga tihotapski organizaciji, katere središče je bilo v južnofrancoskem Marsellu. Carinske oblasti so sestavile posebno brigado pod vodstvom inšpektorja Arnoux. Brigada je dobila prav tako hitre čolne, ki so bili opremljeni z radarji, prisluškovalnimi aparati in z drugimi tehničnimi pridobitvami, kakršne so uporabljali tihotapski čolni.

Prvi udarec je dobil tihotapec ameriških cigaret pri Bando, kjer so francoske carinske oblasti zaplenile tri sto zabojev »črnskih blondink«, kakor je Elliott Forrest v svojih radijskih in drugih sporočilih imenoval ameriške cigarete. Kmalu potem so Francozi zaplenili nadaljnega pol milijona zavojčkov cigaret.

Forrest je tako utrpel precejšnjo škodo, toda znal si je pomagati. Njegovi čolni so začeli napadati druge ladje, ki so prav tako prevažale tihotapsko blago iz Tangerja v evropska pristanišča. Tako so Forresterovi tihotapci zaplenili blago, ki ga je neka italijanska tihotapska družina namenila odjemalcem v svoji domovini. Nizozemsko motorno ladjo, ki je tihotapila ameriške cigarete, so Forresterovi ljudje »prevzeli« kar na odprtem morju. S tovarom 2700 zabojev ameriških cigaret so skušali pristati v bližini Marsella, pa jim ni uspelo, zato so se napotili na Korziko, kjer je šla kupčija hitro od rok. Nizozemski kapitan ladje »Combinatie« ni vložil tožbo, ker je tudi sam tihotapil, pač pa so se uprli mornarji, ki so jih Forresterovi ljudje imeli zaprte v kabinah ves čas svojega poskusa pri Marsellu in med operacijo na Korziki.

Sodišče v Tangerju je Forresta obsodilo na pet let ječe zaradi

morskega razbojništva, toda bogategu tihotapcu je uspelo uiti v Francijo, kjer ga je neki član tolpe nastanil v svoji hiši kot »gluhonemega pisatelja, ki dokončuje svoj prvi roman«. Okoliškemu prebivalstvu se je začela zgodbitca o nemem pisatelju kaj malo verjetna, zato je policija kmalu spoznala v njem ameriškega tihotapca Forresta, ki je s »svojimi cenenimi ameriškimi cigareti« opeharil francosko carino za težke milijone.

Pred kratkim je bila razprava pri apelacijskem sodišču v Aixu en Provence, ki je potrdilo obsodbo tihotapca v Tangerju, samo pa mu je odmerilo nadaljnjih pet let ječe in naložilo 3,4 milijarde frankov globe, kar je doslej največ v francoski zgodovini.

Drobne ZANIMIVOSTI

OTROCI UKRADLI VELIKO KAČO

Desetletna dečka iz San Franciscusa sta ukradla v tamošnjem živalskem vrtu mlado kačo, katere vrsta sodi med največje na svetu. Kača ni prav posebno nevarna, čeprav ima 50 zob in rada grize. Nenavadna tatliča se nista bala odnesti kačo, čeprav je pisalo na kletki, kjer je bila zaprta: »Posebna poslastica za to kačo so otroci, pa tudi majhni pujsi, psi in druge živali.«

NOVA LEDENA DOBA

Znan ameriški geolog Karl Strom zatrjuje na osnovi rezultatov, ki so prili do njih z novimi atomskimi instrumenti, da bo prihajala človeške rodove ogrožala nova ledena doba. Po napovedih tega znanstvenika utegne nova ledena doba trajati deset do petnajst tisoč let, zajela pa bo haje celotno Kanado in dobršen del ZDA.

ZELEZNICA NA LEDU

Pozimi 1941-42 so zgradili na Ladoškem jezeru progo na ledu. Vsako noč so po tej progi dovažali v Leningrad vlak s hrano. To je obleganemu Leningradu znatno olajšalo položaj, saj se je tako uspešno upiral nemškemu napadu.

V DOBI MEDICINE

Ko je prišel 22-letni Amerikan Tomislita Jackson na nabor, so se čudili njegovemu nenavadnemu imenu, rekrut pa je povedal, da ima še tri sestre, katerih eni je ime Appendicitis (vnetje slepiča), drugi Laryngitis (vnetje grla), tretji pa Peritonitis (vnetje trebušne votline).

Ameriška lovec Harry Wyman in Vic Olivier sta se odpravila v spremstvu fotoreporterja Freeza na lov v afriški pragozd. Hotela sta ustreliti antilopa, pa jima je prečkal pot lev. Prvi strel iz Wymanove puške ga je ranil, nato pa se je zver potajila in iznenada planila na loveca. Harry Wyman je zavpil, ostri zobje so se mu zasadili v desno ramo. Vic Olivier je priskočil in v zadnjem trenutku dvakrat ustrelil z medvedarico. Levji krempelj in zobje so popustili, Vic je pomagal Harryju na noge. Ponekod so bile rane osem centimetrov globoke, po vsej verjetnosti bo Harryjeva desnica hroma.

Pomanjkljivosti zdravil proti revmatizmu

Ravnatelj znanega Brashovega medicinskega središča v ZDA je izdal po dolgotrajnem proučevanju učinkov novih antirevmatičnih in antiskleroznih zdravil poročilo, iz katerega je mogoče videti, da je nasledlo veliko število bolnikov v ZDA pa tudi drugod v tujini alarmantnim vestem tovarnarjev o »čudežnih rezultatih« omenjenih zdravil. V poročilu tega strokovnjaka je rečeno, da ta zdravila ne le niso pomagala, marveč so v številnih primerih celo poslabšala bolezensko stanje.

Temeljiti pregledi več sto bolnikov s sklerozo ali revmatizmom so dokazali, da niti najbolj znana zdravila, kakor so to ACTH, kortizon, bazolidin in najnovejši steroidi, niso pomagala bolnikom. Zdravniki tega središča so za zdravljenje omenjenih boleznih priporočili fizi-

kalno terapijo, pospešitev krvotoka in zvišanje temperature kože.

Strup za puščice rešil življenje

Avstralskega rudarja Charlesa Nordwooda, ki je stopil na rjast žebel in zbolel za tetanusom, so ohranili pri življenju z dozo strupa, ki bi sicer lahko povzročila smrt sto ljudi. Ta strup, ki je znan pod imenom kurare, uporabljajo Indijanci za puščice. Po vbrizganju tega strupa v večjih količinah v telo bolnika so prenehali značilni krči, ki jih povzroča tetanus. Ker je temu rudarju zaradi tetanusa začelo zmanjkovati tudi zraka, so ga prenesli v sodobno mehanično napravo za umetno dihanje in tako preprečili nevarnost zadušitve. Po poročilih iz Avstralije si je ponesečni rudar že dodobra opomogel.

NEUKROČENO MESTO

RADO KRAGELJ MILAN MAVER

121. Ure v ljubljanskih stolpih so odbile ponoč. Po temnih ulicah so odmevali enakomerni koraki patrolj. Mesto je spalo — ampak po vseh ulicah so bile na delu skupine urnih senc, ki so izginile, če se je patrolja približala, in se za njimi hrbotom spet pojavile. Tudi Markova borbena skupina je trosila listke s prvomajskimi pozivi in se pol ure po ponoči vračala domov. Pred pošto se je Janez sunkovito ustavil.

122. »Poglej!« je šepnil Marku, ki je tiho stopal za njim, in pokazal na streho Pošte. Na strehi sta se pojavili dve senc. Za hip so se njuni obrisi ostro začrtali pred nočnim nebom, potem pa sta se senc prilpeili ob streho. Po cesti je pripeljal vojaški kamion. Fantje so se stisnili v teman kot. Kamion je počasi zavijal skozi središče mesta in s svojimi reflektorji osvetlil poslopje Pošte.

123. Senci na strehi sta spet oživel. Minute so se vleklo v neskončnost. Prijel se je za vrh in se malo odpočil, potem pa je navezal okrog koničastega vrha vrv, da bi pritrldil nanjo zastavi. Potegnil je za vrv, da bi se preprčal ali je zares dobro pritrjena, tedaj pa je zahreščalo: nagniti vrh se je upognil, vrv je popustila in Jože je zdrsnil po strmi pločevinasti strehi navzdol.